

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a „STELLA”-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. ZOLTAN BELA gyógyszerárában. Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sótátér-utca sarkán. 10124

ESZMÉNYI KEBEL

Érhető el a Pilules orientales által, Hatlégy gyógyszerárából Párisban, Passage Verdeau 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnek ártana, az eszeményi kebel fejtődését, valamint a kebel időseinek szilárdságát biztosítja. Egy üvege ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 9791

Ma Hilla

(törv. védve) biztos hatású kozmetikai szer. Minden Ma Hilla-val kezelt arcz már 3-4 nap után észrevehetően évvel megifjodik. Az arcz színe újul frisseségre, bársny simasága, rózsaszínűsége és valótán fehér lesz. Szepülök, pattanások, bőrhátrák (mitesszer) májfolttok és más bőrbaj meglepően hamar elmúlnak a nélkül, hogy a legesélyesebb avom is visszamaradna. Ma Hilla 3.85 koronába kerül. Eredménytelen-ér esetén a pénz visszajár. Minden Ma Hilla küldeményhez egy doboz Ma Hilla-arcport és egy darab Ma Hilla-szappant csomagolunk ingyen próba végett. Diszkrét elküldés a pénz visszajár. Beküldés vagy utónevét elnevezés az európai raktárból: Kann Ignác, Bécs, II., Lilienbrunn-gasse 17. Kapható Bud-pest ten Török József gyógyszeráránál Király-utca 12 és Andrassy-ut 26. 10271

RETHY BELA

GYÓGYSZERÉSZ

PEMENE-FÜZÜKORKA

BÉKÉSCSABÁN

ARA 60 fillér.

UGORKATEJ

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER mely már 2-3-szori bekenés után biztosan hat és a bőrnek nem árt, a Balassa-féle valódi angol Elővit minden arcztisztatlanságot, kiütést, pattanást, szeplőt, májfoltt, bőrhátrák (mitesszer) stb. és az arcznak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. 1 üveg 2 K. Ehhez ugorkaszappan 1 kor. poudre 1.20 kor. fűszéküldési hely: Balassa Kornél gyógyszerár, Budapest, Erzsébetfalva 15. Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. Dr. Egger Leó, Nádor-utca 17. Zoltán Béla gyógyszerárban, V. Szabadság-tér, továbbá a következő drogériákban: Detsinyi Frigyes, V. ker., Marokói-utca 2. Podor Márton, VII., Király-utca 42., Lux Mihály, IV., Múzeum-körút 7., Neruda Vándor, IV., Kossuth Lajos-utca 7., Molnár és Mózer, IV., Korona-herceg-utca 11.

Szájpadlás nélküli FOGSOROK.

Szájpadlás nélküli műfogak feleslegessé teszik az inylemez használatát. Hygienicus fogsort ezen elnevezése alatt kizárólag magam készítek. Sajat rendszerem szerint. És ezen fogsort a szájból kivenni nem kell. Hygienicus, fogszorral néhány perc múlva tökéletesen beszélni és rágni lehet. — Egyedüli specialista a szájpaddás nélküli hygienicus fogszorok készítésében: 10247

id. PROHÁSZKA HENRIK
Budapest, VII., Király-utca 15.

Vidékiek a műfogak elkészítését előre való bejelentés után megvárhatják. Kautukba foglalt műfogakat 2 frttól, teljes fogszorokat 40 frttól. Minlennem munkálatomért 10 évi jótállást vállalok. Rosszult működő fogszorokat átalakítok, szájpaddást szabadon hagyva.

KWIZDA FERENCZ JÁN. 9931

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító, Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bees mellett.

Kwizda Fluidja

Kigyó védjecs (Turista-Fluid). (Kwizda-féle köszvény-fluid.) Régi jóhírű diét.-kosm. szer (bedörzsölésre) az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok s lovagok által nagyobb utáni erősítésre és erőtölésére. Árak: 1/2 palacska K 2.— 1/4 palacska K 1.20 Kapható minden gyógyszerárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszeráránál, Budapest, Király-utca 12 és Andrassy-ut 26. sz.

7. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) NAGY MIKLÓS. MIKSZÁTH KÁLMÁN BUDAPEST, FEBRUÁR 14.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkrónikával) egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5. Kétfoldi előfizetéseken a postháló megkötésével vitélője is csatlakoztatható.

II. MIKLÓS OROSZ CSÁZ.

AZ OROSZ-JAPÁN HÁBORÚ.

A VILÁGTÖRTÉNELEM egyik legnagyobb eseménye előtt állunk. Megszoktuk már, hogy «világtörténelem» alatt csak az európai és legfeljebb a kis-ázsiai népek, sokszor bizony nagyon kisszerű történetét értjük. Európától egészen függetlenül, messze, a Csendes-óceán partjain, hosszú évezredek alatt egészen más, a mientől teljesen idegen világtörténelem játszódott le, a melynek mi csak néha éreztük rettentő hánykolódásait. Az olyan rejtélyes színben feltűnő népvándorlások, a hunok, a mongolok pusztító fergetegei ennek a tőlünk idegen világtörténelemnek voltak Európa szívéig gördülő hullámai. Az új-kor végével érintkezésbe került a két nagyszabású történelem, de mindez ideig az érintkezés inkább csak Kelet-Ázsiára volt jelentős hatása, míg Európa történelmében az érintkezés nagyobb átalakulásnak nem volt okozója. Azonközben egy harmadik világtörténelem színpada is benépesült. Amerikában új, csodálatos termékeny talajra talált az európai kultúra s ma oly nagyhatalom szilárdult meg ott, a mely nemcsak gazdaságilag fenyegeti veszedelmekkel az európai népek jólétét, de nem rég

zúta össze a hajdan világra szóló spanyol uralom utolsó romjait is. A Fülöp-szigetek elfoglalásával egyszersmind lábát megvetette a kelet-ázsiai vizeken, a hova most hirtelen a világtörténelem eseményeinek súlypontja helyezkedett át. Mi készülődik, mi vajdúik itt, hogy már évtizedek óta folyton ide irányul az európai hatalmak figyelmé s még a mi osendes, tartózkodó magyar-osztrák politikánk is kénytelen volt a legutóbbi bokszerlázadás idejében kardot rántani s ime a folytonos villongás szembántó játékába most irtózatoss recsenéssel dörölnök bele a torpedók robbanásai. A kelet-ázsiai vizek igazi természetes ura a kínai nép, a mely évezredek át ura volt s 425 milliónyi, egy nyelvet beszélő, egy hazafiságú tömegével most is erre van hivatva. A békés indulatú, csodálatos szép kultúrával áthatott nép azonban egy idegen dinasztia, a mandsu uralkodók tehetetlen zsarnoksága alatt nyög s nem képes a fegyveres hatalomban messze eléje vágott népekkel szemben kelet-ázsiai uralmát megvédelmezni. Ez a passzív, ma még nyugalmas óriás az egyik, mondhatnám legfontosabb szereplője a mostani világtörténelemnek.

zélós óriásai megnyitatták a kínai kikötőket a világkereskedelemnek s az angolok, épen tengeri hatalmuk révén, az odaváló kereskedelemnek mintegy 60%-át magukhoz ragadva, majdnem uralkodó hatalommá lettek itt. Utánuk jöttek a francziák, majd a németek, a kik mind részt kérnek a szereplésből. Ezeknek nem igen kell itt gyarmat, csak kereskedelem. Más úton, más czéllal, egészen más eszközökkel jutott ide végre az orosz. Rengeteg szárazföldi birodalmában aránylag kicsinyes szerep jutott osztályrészüül, mert nem elegendhettek bele a nagy világkereskedelembé. Nagy Péter csár az ő fővárosát az akkori civilizált világ felé nyíló finn-öböl partjára helyezte, de ez a későbbi alakulások folytán nem bizonyult szerencsésnek. A Balti-tenger ma egészen félreszik a nagy világkereskedelem forgalmi útjaitól. Később a Fekete-tengerből törekedett az orosz hajózás kijutni közvetlenül a Földközi-tengerre s ezért nem kimélt semmi eszközt, hogy Sztambul, illetőleg a Boszporusz tengerszorosot, vagy általában a Balkánnak földközi-tengeri partvidékeiből valamit megszerezzen. Ez a kísérlete is hiúnak bizonyult. Az elmúlt évtizedek

MITSUHIITO JAPÁN CSÁZÁR.

SCHÖNWALD IMRE arany- és ezüst-ékszer-gyáros és órásmester, Pécssett 122.

13 próbás, hivatalosan fémjelzett valódi ezüst evőkészletek. 10197

12 személyre nehéz összeállítású ezüst evőkészlet. Tetszés szerinti monogrammmal vése ingyen.

Tartalmaz:

- 12 ezüst evőkanalat,
- 12 » kávéskanalat,
- 12 » moccakanalat,
- 12 » fagyaltkanalat,
- 12 » csemegekanalat,
- 12 » számoilyt,
- 4 » sókanalat aranyozva,
- 1 » pecsenyekést acélpengével,
- 1 » pecsenye francia villát,
- 12 » asztali villát, egész ezüst,
- 12 » » csemegevillát,
- 1 » levesmerőt,
- 1 » tejmerőt,
- 2 » vastagételszedőt,
- 4 » sórtartót aranyozva, üvegbetéttel,
- 12 » evőkést,
- 12 » csemegekést,
- 1 » tortalapátot,
- 1 » halkést,
- 1 » halvillát,
- 2 » cabaretvillát,
- 2 » sajt- és vajkést,
- 1 pár salátaszekszót.

Erős tölgyfa-szekrényben, kiemelhető betéttel, vése 750 korona. Árjegyzék ingyen küldetik.

Minden egyéb összeállításra nézve költségvetéssel szolgálók.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

ALEXEJEV, KELET-ÁZSIAI OROSZ HELYTARTÓ.

TERAUCSI, JAPÁN HADÜGYMINISZTER.

TARÓ KACSURA, JAPÁN MINISZTERELNÖK.

ben a Perzsa-öböl felé kacsingatott s messze benyomult az Örmény magasföldre, de itt is utját állotta az európai diplomácia. Azonközben a rengeteg birodalom gyors lépésekkel fejlődött keletnek, a Csendes-óceán partjai felé. Belső-Ázsia török-népek lakta vidékeit a hatalmába kerítette. Szibérián át vasutat épített a Csendes-óceánhoz, a hol ravasz politikával a kínai birodalom területéből hasított ki jókora darabot. Tengerpartjai azonban még ma is olyanok, hogy nem érvényesülhetnek eléggé a kelet-ázsiai kereskedelemben. Kikötői télen be vannak fagyva, az Amur mentén gyéren lakott, hideg éghajlatú, nagybárá őserdőkkel borított területek vannak. A legutóbbi kínai zavarokat fölhasználva, elfoglalta *Mandsu-országot* s ezzel *Port-Artur* és *Dalni* (Ta-lien-van) körében megszerzett kikötőinek erőteljes támaszt szerzett. Ott van már ezelőtt Oroszország a kelet-ázsiai tengerek szívében, de még mindig nincs elég jó kikötője ahhoz, hogy teljes gazdasági működését kifejthesse. Ezért szüksége volna Koreára, a melynek elfoglalásával százados álma valósulna meg, mert ott volna a nyílt, forgalmas óceán partjain s ezzel megszűnnék csupán kontinentális hatalom lenni. Korea megszerzése volna az *utolsó lehetőség, hogy Oroszország kiszabaduljon a szárazföldi börtönből a nagy világtengerek felé s azért akarná mindenképen megszerezni Koreát.*

Csodálatos kis állam ez a *Korea*, mely a szomszédos Khina nyomása alatt is meglehetősen önálló tudott maradni s valóban megőrizte számunkra a régibb évszázadok kínai kultúráját. A kis hegyes ország esékély értékű volna, ha kitűnő kikötőkben gazdag partjai nem nyúlnának épen közbe a két nagy kelet-ázsiai nép érdekerületei közé. Igen rokonszenves, tiszta erkölcsű, jóra való nép lakja a félszigetet, a mely azonban sokkal gyöngébb, semhogy akár az orosz, akár a japán törekvéseknek komolyan ellent tudna állani. Mindazáltal nem egészen érthető Korea mostani magaviselete. Úgy látszik, egészen egykedvűen nézi, hogy a két nagyhatalom miképpen tűz össze az ország birtoka felett. A koreaiak minden esetre inkább a japánokkal rokonszenvennek, de az oroszoktól meg nagyon félnek s így komoly ellenállásra nem is gondolnak.

Előre várható volt, hogy a kelet-ázsiai vizeken előbb vagy utóbb összeütközésre kerül a dolgos a versenyző hatalmak között. A természetes uralom Japánt illetné meg, de az oroszoknak is itt nyílt az egyetlen alkalom az óceánhoz való jutásra. Az angol a kereskedel-

mét félti, a melyet eddigéig nagyjából ő tartott kezében. Japán fejlődése az angol kereskedelem túlsúlyát nem fenyegeti, legalább egyelőre, de annál inkább az oroszok gyors előnyomulása, Mandsuországra megszállása. Ez méltán nagy aggodalommal töltötte el az angolokat s érthetjük, hogy minden követ megmozdítanak az orosz terjeszkedés meggátolására.

Még veszedelmesebb azonban ez a terjeszkedés Japánra nézve, a mely ezzel kiszorulna a kelet-ázsiai vizek uralmából. Semmi esetre sem mert volna azonban belekötni az oroszokba, ha erre biztatást nem kap az angolok részéről. Már a 90-es évek végén, a mikor első ízben támadt surlódás az oroszok és a japánok között, már akkor lehetett látni, hogy az angolok megrakják a kelet-ázsiai vizeket hadihajókkal. 1898-ban 32 hatalmas angol hadihajót láttam Hong-kongban, annak a hírére, hogy a japánok és oroszok háborúba fognak keveredni. Azután következett az angol-japán szövetség s ennek következményét ma látjuk a japánok vakmerő föllépésében.

A hosszú készülődés után ma végre nyílt összeütközésbe került a két legjobban érdekelt hatalom. Mindégylet a jövője érdekében kénytelen a legnagyobb erőfeszítést kifejteni. Az oroszok alig mondhatnák le Koreáról, mert az egyetlen, az utolsó reményük veszne el, hogy óceánhoz juthatnának. Viszont a japánok nagydészt vesztették, ha az oroszok befolyásának engedik át Koreát. Végekimerülésig fog tehát menni a harc s nyilván egyike lesz a legkiméletlenebb, legadázabb vérgözegeknek, a melyeket a világtörténelemben ismerünk. Az oroszok óriási szárazföldi haderejével szemben áll a japánok csodálatos lelkesültsége, rendkívül ügyes, mozgékony szemfülessége, a hol minden katona át van hatva a hazaszeretet és a fajgyűlölet indulataitól. A háború véres voltát emeli a fajok teljes különbsége: az amúgy is brutálisokra hajló oroszoktól semmi kiméletet sem várhatunk a japánokkal szemben, a japánok viszont végtelenül el vannak keseredve az oroszok ellen s erkölceik ebben a tekintetben még durvábbak az európaiakénál, de meg fájuknak egyik jellemvonása a kegyetlenség. El lehetünk tehát készülvén a legborzalmasabb mézszárlásokra.

De ki fog győzni? A tengeren minden valószínűség szerint a japánok, de a szárazföldön a legnagyobb erőfeszítés is alig fog sikerre vezetni s valószínűleg diplomáciai úton dől el a győzelem. Középutat a diplomácia alig talál-

hat. Mindkét ellenfélnek óriási érdekei forognak kockán s azért mondhatjuk, hogy a világtörténelem egyik legfontosabb eseménye előtt állunk.

Dr. Cholnoky Jenő.

KIETLEN ÉJJEL.

Havas, téli zivatar zúg
Odakint az éjszakába;
Én egyedül föntvirrasztok,
Félve, fázva.

Míntha a szél zúgásában
Síró szavak hallatnának...
Elhagyott, árva lelkek
Zokognának.

Elgondolom, hány nyomorult
Ember bolyong most hazátlan,
E szomorú, e kietlen
Éjszakában.

És úgy érzem magam esendes,
Boldogságos otthonomba:
Míntha ezt a boldogságot
Loptam volna!

— Én Istenem, száll-e hajnal
Valaha az éjszakára?
A nyomor, bűn véget ér-e?
S vele milljó szenvedése,
Könnyhullása?!

Szabolcska Mihály.

A MÁSODIK ASSZONY.

— Hír a falunkból. —

Tavaly temették el szegény Tóth Tamásnéét,
S új lagzira tódul máris az új násznép.
Hír kél a faluban erről is, arról is,
Az új asszonyról is.

Mikor Tóth Tamásnéét tavaly eltemették:
Sápadt kis árváját sokat emlegették.
Bús árvaságáért sokan megsiratták,
Szegény istenadtát.

Pedig Tóth Tamásné fehér kis árvája,
Nem a temetősor lett igazán árva.
Hej, most lett csak azzá, mikor nem siratják
Szegény istenadtát!

Szabolcska Mihály.

A VÉN GAZEMBER.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Írta Mikszáth Kálmán.

Különös vizsga pillantást vetett rá, mialatt Laczi tollkéiséért lehajolt. — Hogy megnyúlt a fiú, — gondolta magában. Aztán egyszerre fúcsának találta a keskeny, feketedő csikot az ajka fölött. «Hiszen magának már bajusza van» akarta mondani és kacagásra nyílt ki már a piezi szája, nevetni kezdett már a pajkos szeme, de elharapta, inkább nem mondott semmit, csak piros lett, mint a pipacs. (Nem lehet a bajuszt kinevetni, nagy dolog az.)

— Megijedt tőlem ugy-e? — kérde Laczi zavarral, csak épen hogy mondjon valamit.

— Hogy ne ijedtem volna meg, mikor a virágot le akarta tépni.

— Hát a maga virágja? — szólt a fiú csendesen, tompán. — Tudtam, éreztem.

— Tudta? És mégis le akarta tépni? Szép magától.

— De hiszen magának akartam elvinni, — mentegetődzött az ifjú.

— Köszönöm szépen; — jegyzé meg a leány gúnyosan, — itt nevelem nagy fáradsággal. Minden áldott este és hajnalban tüzet rak Tumbus apó két felől mellette, csajjuk a szegény virágot, hogy azt higgye, mintha már júniusi éjszakák volnának és mindezt azért, hogy maga leszakítsa idő előtt. De hát hogy jött be ide?

— A kertész nyitva hagyta az oldalajtót és a rózsát el akartam vinni Sulyomra, holnap oda megyek, azt gondoltam, magának viszem.

— Hát nem tudta, hogy én itt vagyok a zárdában? — kérde a leányka közömbösen.

— Oh Istenem, ha tudtam volna! Azt hiszem most is, hogy csak álmodom. Miképen is történhetett ez?

— A madame elhagyott hennünket, összeveszett apával, — felelte a leányka a régi, őszinte hangon, — apa aztán behozott ide a zárdába. És most itt vagyok, ragyogok, mint a fekete szurok.

S pajzánul meghajította magát Laczi előtt, megperdülve a saját tengelye körül gyerekesen, miközben a szoknyái lágyan lesimuló szegfűfurmából, széles haranggá puffadtak fel a szélben.

Virágok, bokrok és füvek mind nevétek ezt a bohókás irgést-forgást. A májusi napfény szétöntötte megolvastott aranyát az egész természetben, még a két szürke hamufolt is a rózsától mellett olyannak látszott, mint két nagy vidám szem. A hétpöttyös bödék, az Isten tehenekéi, ott játszógtak a hamuban, tetstett nekik, hogy ez nem olyan terület, mint a többi.

— Nagy szerencse, — szólt Laczi álmodozó hangon, — hogy végre megtaláltam.

— Úgy tesz, míntha keresett volna.

— Hát azt gondolja, hogy a nap minden órájában nem jár az eszemben?

— Én nem gondolok semmit; én csak azt tudom, hogy csúf dolgot akart elkövetni, le akarta tépni a rózsámat, a mit én a Szűz Mária-nak szántam, mert a jövő héten a kékkői bucsújáró helyre megyünk, odaviszem a rózsát Magam ültetem el a tót tavasz elején s akkor megfogadtam a fejedelemné asszony jelenlétében, hogy az első virágját a Szűz Mária oltárára teszem.

A fejedelemné kinevetett: «Nem nyílik az még ki akkorára, édes lányom, mikor mi a bucsúra megyünk.» «Kényszeríteni fogom, — feleltem, mert kényszeríteni csak arra nem lehet, hogy ne nyíljék, azt mondja a népdal, de arra, hogy nyíljék, talán lehet; hiszen virág, hiszen sze-

lid, ha virág, és szófogadónak kell lennie, ha szelid. Hát nincs igazam?

Laczi csak a fejével bólintott, hallgatta, hallgatta a kedves csacsogását és majd fölfalta a tekintetével az igézetes kis teremest.

— Aztán volt még egy skrupulusom, meg is kérdeztem Ottilia nővértől, (mert tudja, minden apácát nővéreknél hívunk) «mondja meg nekem, schwester, szabad-e a virágot megcsalni? Nem vétek-e az?» A schwester gondolkodott és azt mondta: «A virágnak nincs lelke, nem gondolkozik, a virágot szabad megcsalni.» Testvér, feleltem neki, ha a virágnak nincs lelke, hát akkor honnan van az illata? A testvér vállat vont. Azt mondja, hogy nem tudja. Hát már most ezt az egyet én sem tudom. Nem tanult maga erről semmit?

— Nem. De azt hiszem, hogy van lelke.

— No, az meglehet, de azt látom, hogy magának nincs, mert különben nem akarta volna leszakítani. Ugyan nagy bajba hozott volna. Mert én azzal tartozom a Szűz Mária-nak.

— Szép, hogy számon tartja a tartozását, baroneszka. Hát nekem nem tartozik valamivel? Olyan buta főcáskát vágott erre, mint egy aluzékony fiók macska.

— Nem emlékszem, — szólt vontatottan és megrázta a fejét, hogy a körülnyírt haja repkedni látszott az arca körül, a fülbevalóból pedig kikapcsolódott az egyik és a kavi-esokra esett.

Lehajolt érte kecsesen, hanyagul.

— Tudja-e, hogy már kifúrták a fületem? — dicsekedett. — Mult vasárnap. Nem fáj az.

— Most már tudom, és igérem, hogy el nem felejtem, — gúnyolódott Laczkó, — de maga úgy látszik elfelejtette, hogy lehoztam a fáról... emlékszik mikor?

A kis baronesz elpirult.

— Aha, tudom már, — szólt nyugtalanul, szétnézve, nem jő-e az úton valaki. — Persze. Igen, igen. Emlékszem most már, lehoztam és... és...

Laczi most vakmerően két lépést tett feléje:

— Egy csókot kértem akkor jutalmul.

— Akkor én még kis leányka voltam, — ellentété kérelmő tekintettel.

— Hiszen még most is kis leányka.

— Annak tart? — kérde a leány elbiggyesztve ajkait.

— Annak, természetesen.

— Úgy? Hát minek magának a csók egy gyerekétől?

— Hát csak, — felelte a legényke nyeglén, vállat vonva.

— Tudja mit, ha gyerek vagyok, hát adok magának helyette egy pacsit. Egy nagy pacsit, keresztül, kasul, szurom, pacs. Jó lesz?

Laczi elmosolyodott.

— Inkább beösmérem, hogy már kisasszony.

— Köszönöm, igen kegyes. Nos hát, nem fizetek, tisztelt hitellező úr.

Laczi homloka elborult.

— Haragszik rám?

— Nem.

— Miért nem fizet hát?

— Mert egy igazi kisasszony csak olyan valakit csókolhat meg, a ki valamikor férje lesz.

— Nem mondta-e mindig, hogy az én feleségem lesz? Emlékezzék vissza, Mariska! Nem tettünk-e szent fogadást egymásnak a kápolnában?

— Tettünk, tettünk, — felelte idegesen, — de

lassa, azóta sok történt.

— Nevezetesen?

— Azt mondja a világ, hogy az most már

lehetetlen.

— Mit ért a világ alatt?

— A barátnéimat, kikkel bizalmasan közltem titkomat, mert mi itt az intézetben mindent elmondunk egymásnak. Pfu! azt mondta nekem gróf Starwitz Kati, egy lakatosinast szeretsz! Nem szégyenled magadat?

Laczi lehorgaszította a fejét, mint egy vádlott.

— És maga mit mondott erre, Mária Karolina? (Mert ezen a néven szólították a családban Inokay kisasszonyt.) Mit mondott erre, kérem, feleljen nekem, — kérdezte fázékonyan, türelmetlenül.

— Én azt a kérdést vettem fel előtűk, hogy előfordul-e ilyesmi a regényekben?

— És mit felelték?

— Jetevaly Őrzi, a ki az összes német regényeket fölfalta már (én még csak vagy ötöt olvastam), azt mondta erre: «A regényekben sok csodás dolog előfordul, de ilyesmi még soha se történt és soha sem is történhetik. Egy Inokay bárókisasszony ép oly kevéssé lehet felesége egy lakatosnak, mint nem lehet egy szarvasbogáré vagy egy iramszarvasé.»

Laczi ereiben megdermedt a vér, úgy állt ott, mint egy elítelt.

— Hát már most én mit csináljak? — kérde sötéten, rekedten.

— Azt én nem tudom, — vonogatta vállait Mária Karolina. — Én nem tehetek róla, én mosom a kezeimet, — majd látva a Laczi szomorúságát, fájdalomát, szeliden, szánakozón hozzátette, — lássa, lássa, minek lett lakatos?

Aztán míntha egyszerre kiesnék a természetes hangból, a gyermekszerelem édes számarságaiból egy nyegle szerepbe, — hátra vetette a szép fejét negédesen s lendületes gesztussal szavalt a nyilván regényekből eltanult mondatot:

— Ön két lény család boldogságát tette tönkre e lépésével.

Oh, szegény kis lelkek, szegény bakfisok! Oly egyenlőtlenek vagytok és oly félszegek. Valami, a mit az égből hoztatok magatokkal s valami, a mi már rátok ragadt ahhoz a földi salakból. Olyanok vagytok, a milyen a strikkelések a kis kosaratokban, a mibe a mama is beleszikkelt, a tante is, a nevelő is, a regények is és csak az a kedves belőle, a mi a magatoké.

— Hát olyan bűn lakatosnak lenni? — tört ki Borly Laczi szilaján és meg akarta ragadni a leányka karját.

De az egy sikolylyal ugrott el előle.

— Jaj, meg ne surjon! Csak nem akar megölni? Úgy-e nem?

Szinte habozva mondta, szinte csalogatón, félig incelkedve, míntha talán szeretné, hogy megszurkálja. Mert hát szerelmi tragédiája lenne, nagy eset lenne, tíz napig beszélnek és irigyelnék a növendékek.

Laczi csak most vette észre, hogy a nyitott peneczilus, melylyel a rózsát akarta lementszeni, még a kezében van, ijesztő lehetett hát, a mint ott hadonászott a késsel, Mariska karja után kapkodva.

— Oh, bocsánat, bocsánat, Mária Karolina. De ne menjen! Hiszen elteszem a kést. Inkább magamat ölném meg, mintsem magát. Oh, dehogy, dehogy. Én csak azt kérdeztem magától, (és a hangja lázasan remegett) hogy olyan nagy bűn-e a lakatosság? Hisz nem bűn.

— No, tudja, én se hiszem, hogy bűn volna, — szólt húzódozva, — de ha egyszer a világ ilyen, hát akkor ilyen.

S ezzel kedvesen rámosolygott Laczira, búcsút intve neki a kezével.

— Sokáig beszélgettem, már keresni fognak. Isten önnel Laczika. Ha hazamegy, csináljon egy kis lakatot és tegye a szájára, érti-e?

Laczi utána iramodott.

— Mária Karolina, — lihegte lázasan. — Álljon meg egy percig. Ne hagyjon így el! Segítsen rajtam!

— Hogyan? Miben? Miképen? Ne bolondozzék. Menjen már haza, meglátnak az ablakból.

Kissé félre lépett, a hol egy nagy platán eltakarta.

— Akarja-e, — szólt a fiu eltökélt hangon, — hogy ne legyek lakatos?

Dacz ült a homlokán és keménység az összevont szemöldkein.

— Hát az jó volna. — Szólt a leány hanyagül, felületesen, — de hát akkor mi lenne?

— A mivé maga akarja, hogy legyek.

A leány elkacagta magát. Tetszett neki a gondolat, hogy ő mondja meg egy férfinak,

Egyszerre közlékeny lett, szinte megolvadt hangja a melegségtől, bensőségtől, a mint folytatá:

— De, mondom, ez nagy titok, úgy vegye. Lakatoska, lakatot tessék tenni a szájacskájára! Hajoljon ide közelebb. Hát úgy van az, hogy van nekünk itt egy csacsink a kivel Tumbus apó együtt öntözi a kertet, a csacsi nem öntözi, hanem ő húzza a talyigát és a vizes hordót, a mely a talyigán van. Ez a csacsi nappali dolga. De reggel a Tumbus és a csacsi bevásárolni mennek a piacra. A csacsinak olyan nagy füle van, mint egy zacskó, hát a nagy fülébe betesz a Krisztina egy levelet, azt aztán a piaczon kiveszi a csacsi füléből a katonatiszt, Littmanek Eduard hadnagy úr, haza megy, felel rá, mire megírja a választ, akkorra már a csacsi a Sánta mérsáros üzleténél áll. Littmanek odamegy, be-

Kétféle ételmérgező van. Az egyik, mikor szántsándékkal tesznek be ártalmas szereket az ételbe; a másik, midőn magában az ételben fejlődik a veszedelmes mérgező.

Az ételek szándékos bűnös czélzatú megmérgezése manapság ritka eset, a középkorban azonban szelében divatozott abból a czélból, hogy kellemetlen egyének el lehessen tenni láb alól. Nálunk csak nemrég tömeges ily ételmérgezések fordultak elő az Alföld több vidékén, melyek elkövetői — majd csupa asszonyok, kik férjeiket pusztították el — nagyrészt most is a börtönben szenvednek még. A XII. században egy Porta nevű olasz egyik óriási művének tizennegyedik könyvében, mely a konyhaművészetéről szól, a hyosciamust, a belladonnát, az aconitumot s egyéb hasonló mérges szereket ajánlott arra a czélra, hogy ha az ételekbe belekeverik, részint elveszik a vendégek kedvét a túlságos sok ivástól, részint izgatató látomásokat s valami mámoros állapotot

mikor látszólag ártalmatlan és kifogástalan ételben minden látható ok nélkül, valami vegyi folyamat által mérgeanyagok fejlődnek. Az ilyen mérgeket a tudomány a «ptomain» általános név alatt foglalja össze; izükről, szagukról, színükről a legkritikább esetben ismerhetők fel. Előállanak mindenütt, a hol fehérnyetartalmú anyagok rendellenes feloszlásnak vannak alávetve. Ilyenek: a húsmérge, hurkamérge, hal-mérge, sajtmérge, osztrigamérge, stb. A tudomány mai ismeretei szerint alapszámban véve valamennyi egy okra vezethető vissza. Az osztrigákról s egyéb kagylókról régebben azt hitték, hogy a bennük rendszerint meglevő csekély réztartalom teszi őket mérgezők, ez azonban tévesnek bizonyult. Már csak a mérgező hatások hirtelen előállása és hirtelen megszűnése is ellene szól ennek; gyakran megtörtént, hogy oly étel, mely valakinek halálát okozta, nem ártott meg annak, a ki később evett belőle. A mai vegyészek az állati szervezetben levő lecithinből kiváló neurin nevű anyagnak tulajdonítják a mérgező hatást.

A laikus olvasót persze ennél sokkal jobban érdekelné az, hogy miről lehet az étel mérgező voltát megismerni s miképp lehet mérgező hatását elhárítani. Erre azonban, a tudomány, sajnos, ez idő szerint nem tud felvilágosítást adni, mert a mérget tartalmazó ételnek sokszor nincs semmi különös szaga, sem íze. Vigasztaló azonban az, hogy frissen készült, jól eltarított ételek kizárják a mérgezés lehetőségét. Ha azonban akár a kész ételek, akár a nyers hús romlásnak indulnak, könnyen fejlődnek bennük rothadási mérgek; ámbár azt sem lehet mondani, hogy a romlott húsból mindig van mérgező. Egyedüli védekezés tehát, hogy jól főzzük meg a húsetelt, melyet főzünk vagy sütünk, s ha nem fől-tétlenül friss, ne együnk belőle. Dr.

SIRIUS.

Földünk napköri keringése folytán, — nem véve számba saját tengelye körüli forgását — a csillagoknak bizonyos periodikus visszatérése észlelhető. Különösen az állócsillagokra (stellae

fixae) vonatkozik ez, melyeknek az év egyes szakaiiban meghatározott helyük van. A bolygóktól helyzetük viszonylagos változatlansága, fényük nyugtalan pislogása s színök időközök-kénti változása különbözteti meg őket. Látszólagos nagyságuk különböző, ezért a csillagászatban általában hús nagyságrendbe sorozzák őket, elsőrendű fényességűnek nevezve a legnagyobbakat s utolsóknak azokat, melyek csupán teleszkóppal s ekkor is csak erős nagyítással láthatók. A legszembevetőbb és legszebb csillagképek az északi félgömbön gyönyörköd-tetik a szemet, minek bizonyítására elegendő a Gónczöl, Hattyú, Sas, Perseus, Pegasus, Corona borealis, Fiastyúk s az Orion felem-lítése.

Jelenleg a téli hónapokban legszembevetőbb az Orion, vagyis a kaszás, mely után a Sánta Kata hordja az ebédet (más elnevezés szerint Jakab botja, a magyar nép szerint pedig Szent-Péter pálcája). Az ettől keletre lévő Nagy kutya, *Canis maior* a-ja a *Sirius* az, melyet a régi egyiptomiak istenként tiszteltek s heliakus keltét (vagyis midőn a nappal egy időben kél) szorgosan megfigyelték, mivel azon évet, melyben ez megtörtént, a *sothiakus* évet, minden 1460 év elteltével, a kerekén 365 naphól állónak vett év folytán létrejött késés miatt hozzácsatolták, hogy az évszakok ismét ugyanazon időpontra essenek. Színe, — mint minden csillag — a levegő páratartalma s fényvisszaverési tulajdonsága miatt, a látóhatár közelében vörösese s csak a mint magasabbra és magasabbra emelkedik, lesz mindinkább kékes-fehér ragyogásúvá úgy hogy a szomszédos alacsonyabb rendű csillagokat elhomályosítja. Fényerőssége oly nagy, hogy még a vékonyabb felhőregeken is átlát-szik s e tekintetben legfeljebb az a *Centauri*, *Jupiter* és *Venus* vetekedhetnek vele. Állítólag az egyiptomiak régebben vörösese látták, ez a nézet azonban valószínűleg csak az e korból reánk maradt leírások téves értelmezéséből ke-ltezhető.

A csillagászati műszerek tökéletesedésével az állócsillagok megfigyelése pontosabb, behat-óbb lett; ennélfogva azok viszonylagos hely-zetének oly csekély megváltozása is észlel-hetővé vált, minőt a fegyvertelen szem soha-sem lett volna képes észrevenni. Hogy e hely-változás mily kicsiny, kitűnik *Halley* (1717) munkáiból, ki midőn *Hipparchos* (görög csil-lagász Kr. e. 527) csillag-katalogusában a *Sirius*, *Arkturus* és *Aldebara* helyzetét a korabeli tényleges helyzettel egybevetette, elsőnek fedezte fel az állócsillagok saját mozgását, a *Sirius* parallaxisa. — vagyis azon szöglet, mely alatt a *Sirius* középpontjából a földpálya átmérője látszik — 0.19 ívmásodpercnyi, a mi azt jelenti, hogy a *Sirius* 1.085.000-szer távolabb fekszik tőlünk, mint a *Nap*, melynek földtávolsága 148.670.000 km. Ez tehát oly iszonyú távolság, melyről csakis úgy szerezhetünk némi halvány fogalmat, ha meggondoljuk, hogy a fény terjedési sebessége másodpercenként 300.000 km. s mégis 16 évre van szüksége, míg a *Sirius*ból hozzánk ér. Már ezen számok is felvilágosítást nyújtanak az állócsillagok látszólag kicsiny helyváltozásának okáról s némileg megmagya-rázzák azt is, hogy valószínűleg azon csillagok esnek legközelebb naprendszerünkhez, melyek-nek észlelt saját mozgása a legnagyobb. Van-nak a *Sirius*nál tehát még távolabb fekvő égi-testek ezek száma mérhetetlen, de közelebbi szomszédaink is léteznek, mint az a *Centauri*, melyről a fény már négy év alatt is eljut föld-ünkre.

Hogy a csillagok fénye a tér e rettenetes mélységeiből ide világlik, már magában véve azok óriási méreteit sejteti. S valóban számítás-sokkal kimutatható, hogy a *Sirius* 138-szer

FUSZAN, KIRKÖTŐ KOREÁBAN, MELYBEN A JAPÁNOK CSAPATOKAT SZÁLLÍTTOTTAK PARTRA.

PORT-ARTUR KIRKÖTŐJÉNEK BEJÁRATA AZ ERŐDÖKKEL.

mi legyen. Hogy ő tőle függ, ő irányít, ő rendelkezik. A szemei is megcsillantak. Oh, azok a fénylő, világító Szent-János-bogarak azokban a szemekben!

— Nos, tudja mit, legjobban szeretném, ha katonatiszt lenne.

— Katonatiszt?

— Igen, nekem tetszenek a katonatisztek, szépen vannak öltözve, — folytatta ismét, gyerekesen, piczinyt selypítve. — A barátném is a katonatisztek csodálják legjobban, Katalin levelezik is egyikkel.

— Levelezik? Hát lehet innen?

— Lehet. Hogyne lehetne?

— Hisz akkor mi is levelezhetnének.

— Persze. Föltéve, hogy katona lesz.

— Az leszek, Mária Karolina, biztosíthatom. És hát, hogy levelezik az a bizonyos Katalin? A postán?

— Dehogy. Különös módja van annak. Megmondhatom. Mert maga előtt most már nem szabad titkonnak lenni. Igaz-e, hogy nem szabad?

teszi a választ a számár fülébe és mi, itthon, mikor senki se látja, kiveszszük onnan. Hát már most tudja. Legyen ezzel is okosabb!

Laczi elmosolyodott a történeten, de mégis csak a maga dolga állt előtte elsőbnek.

— Ezt most már tudom. De mit érdekel engem Littmanek hadnagy? Azt szeretném én inkább tudni, mily módon levelezhetnének mi ketten?

— Furcsa! Hát a csacsinak a másik fülében. Hiszen két füle van.

— Úgy, de hátha az én levelemet venné ki a Littmanek? (Folytatása következik.)

MÉRGEZETT ÉTELEK

Sokat írtak a lapok arról a tömeges mérge-zésről, mely Németországban, Darmstadtban történt nemrég: egy főzőiskolában megromlott babsaláta-konzerv élvezetétől számosan meghaltak s még többen súlyos betegségbe estek. Ez a sajnálatos eset ráterítette a figyelmet az ételmérgezésekre, a milyenek nem egyszer fordultak már elő.

idéznek elő, talán olyanformán, mint az opium. Hogy azonban e szerekek nemcsak e ezélokra éltek abban az időben, az bizonyos.

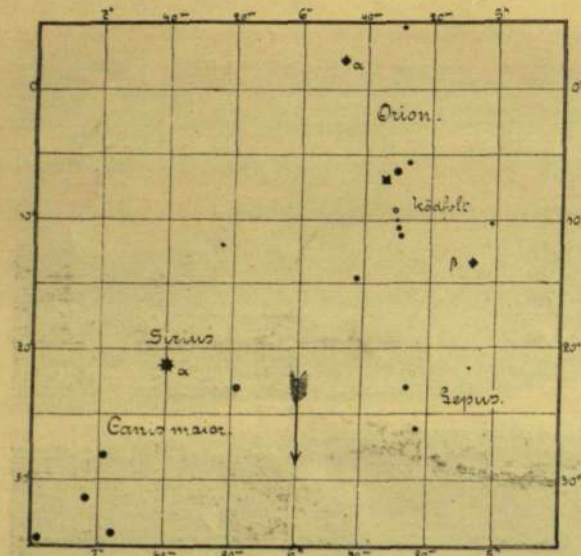
A mindennapi élet szempontjából sokkal fontosabbak a hanyagságból történő ételmérgezé-sék, a melyek éppen nem tartoznak a ritkaságok közé. Ilyen mérgezős állhat be, ha az edények-ből ólommérge kerül az ételbe. Ennek elhárítá-sára a legtöbb műveltségben törvényes intéz-keések vannak, melyek megszabják az edények ólommal való forrasztásának és ónozásának módját. E mellett baj csak akkor történhetik az ólmos edényekkel, ha a benne tartott ételek olyan savakat tartalmaznak vagy fejlesztenek, melyek az ólmot oldják.

A törvény azonban nem védhet meg az ellen, ha hanyagságból vagy tudatlanságból az ételek készítéséhez mérges növényi alkatrészeket hasz-nálnak. Ilyenek a gombamérgezések. E tekin-tetben hangsúlyozni kell, hogy semmit sem ér az a közkeletű próba, hogy ha a főtt gombába dugott ezüstkanál meg nem feketedik, akkor a gomba nem mérges. Egyedüli védelem az, hogy a ki gombát főz, ismerje föl az ehető és mérges gombafajokat s mielőtt megfőzné, alaposan vizsgálja meg. Legfontosabbak azonban azok az esetek, a

CSEMULPO, KOREA FŐVÁROSÁNAK, SZŐULNAK KIRKÖTŐJE, MELYET A JAPÁNOK ELFOGLALTAK.

A KELET-ÁZSIAI HÁBORÚ SZÍNHELYÉRŐL.

AZ ORION ÉS CANIS MAIOR CSILLAGKÉPEL.

(A térképet oly módon tartva fejjük fölé, hogy a nyíl dél-felé mutasson, *Canis maior* a-ját, a *Sirius*-t, az *Orion*-t Keletre, este kilencz óra körül az égbolton is könnyen megtalálhatjuk.)

nagyobb Napunknál, mely pedig a Föld 324,439 szerese. Szóval a Sirius önálló nap, melyet kísérője, bolygója, mint kettős csillagot tüntet fel. E kísérő létezését már Bessel (1844) kimutatta, midőn a Sirius saját mozgásában időszakonként rendellenességeket észlelt, azonban e nyolcz kilenczedrendű s a Siriusnál 5000-szer gyöngébb fényű kísérőt csak Clark volt képes 1862-ben először megtalálni.

A világegyetem naprendszerek sokaságából áll; az össze-visszaság dacára, melyben látszólag rendszertelenül vannak elhelyezve, minden egyes porszemnek, illetve napnak, megvan a maga kiszabott útja, mit a tömegvonzás, ez az egyetemes és egységes erő szab meg. A *hilo-zoizmus*, a görög filozófia kezdő álláspontja szerint az erő az anyag tulajdonsága. Ha tehát a világrendet egységes és azonos erő tartja fenn, úgy ez — véges emberi gondolkodás szerint — azonos anyagra mutat és ezen nézet elfogadása esetén már előre is eldöntötnök tekinthető az, a mit mai nap a spectralanalízis, színképelemzés segítségével oly szépen bizonyíthatni, t. i. az anyag egységes és azonos voltát. Valamennyi állócsillag spectrumba, legálább főbb sajátjaiban megegyezik Napunk színképevel, melyről tudjuk, hogy a benne előforduló elemek, habár más halmazállapotban, földünkön is feltalálhatók. A Sirius és kísérője fejlődésének azon koránál tart, melynél a mi Napunk, tehát cséppfolyós s bár anyaga valószínűleg nem ugyanazon arányok szerint csoportosított, a vas és egyéb fémek ott is csak izzó gázállapotban vannak jelen.

Az iménti analogia révén, az ég igen távoli lakosát közeli rokonságba hoztuk bolygórendszerünk központi világával, a Nappal s most még egy érdekes jelenségre kell figyelmünket irányítani. Mint már tudjuk, az állócsillagoknak, tehát a Sirius-nak s Napunknak is saját mozgása van. E két utóbbi helyváltozásának azonban ellentétes az iránya s ennek következtében egymástól mindinkább távolodnak. Napunk a Hercules csillagzat felé halad, hova a Sas, csillagkép legfényesebbje, az Altair is iparkodik s ezért az élénk képzelő tehetségűek már nem egy ízben világot rázó rettenetes katasztrófák színhelyévé tették a Hercules csillagképét. A félnélkül lelkék megnyugtató-sára megjegyezzük, hogy a távolságokra vonatkozó számadatok jórészt hozzávetőlegesek, szóval az összeütközés valószínűsége is kérdéses s még ha megtörténnék is, az csak beláthatatlan messzeségben, évezredek elteltével volna lehetséges. Amny bizonyos, hogy addigra a csillagok konstellációja teljesen megváltozik s az akkori idők csillagászai a maiféle teljesen elűt, merőben különböző csillagterületek segítségével fogják az ég rejtelmét kutatni. *Massány Ernő.*

LEÉGETT VÁROS.

A norvég városok rendes végzete ismét utó-ért egy virágzó kis kereskedő-várost, Aalesund, mely január 23-án porig leégett. Norvégiában építési anyagul úgyszólván ki-

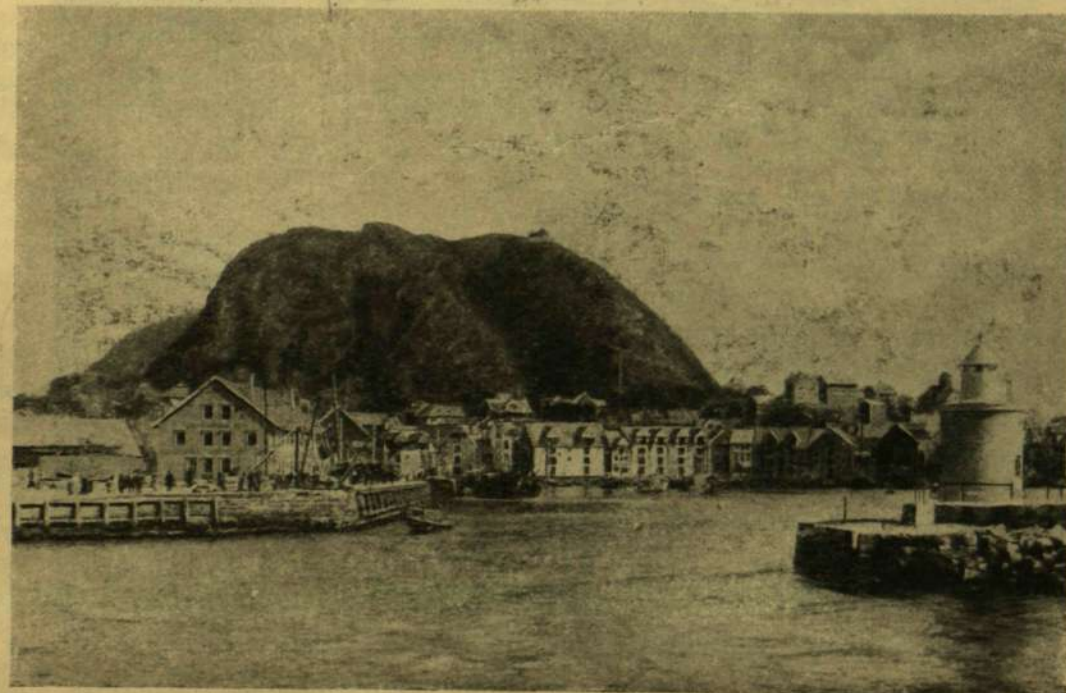
zárólag a fát használják s így elképzelhetjük, hogy mily tűzveszék az ilyen város. A norvég szállodákban gyakran lát a turista az ablakból lefőgő hosszú köteleket s ha rendeltetésük felől kérdezősködik, azt a nyájas fölvilágosítást nyeri, hogy hirtelen tűzveszék esetén nem lehet másfelé menekülni, azért gondoskodnak előre a menekvés ily módjáról. Majd minden norvég város történetében meg van örökítve egy egész sereg tűzveszék emléke, így Trondhjem az utóbbi kétszáz év alatt nem kevesebbszer, mint *tizen-öt-ször* égett le teljesen. Most már a trondhjemiek utazák mindenütt 30—36 méter szélesek, hogy így jobban gátat lehessen vetni a romboló elem munkájának.

Irtóztató volt a január 23-iki veszedelem, mely két óra alatt elpusztított egy viruló várost és hajléktalan koldussá tett több mint 10,000 embert. Szó se lehetett mentésről; a vihar nagy darab égő tüsköket röpített szana-szét s ezek gyújtottak, a hova leestek. Az emberek eleinte mentésre gondoltak és kihordták holmikaikat az utcára, de csakhamar ezekbe is belekapott a láng, úgy hogy ott kellett hagyniok mindenüket s menekülni, a hogy lehetett.

A BORGUNDI TEMPLOM NORVÉGIÁBAN.

10,000 ember töltötte a következő napot félig öltözetlen a mezőn, étlen-szomjan, kitéve a téli vihar dühének. Az első segély csak 24 óra múlva érkezhetett meg részben szánokon a messze falvakból, részben tengeren, mert Aale-

AALESUND, A LEÉGETT NORVÉGI VÁROS.

sundnak nincs vasútja. Addig is a betegetek a környékbeli házakban helyezték el, a gyermekek pedig a borgundi templomban találtak menedéket.

A borgundi templom, melyet bemutatunk olvasóinknak, Norvégia egyik legrégebb építészeti emléke. A kapura rótt rúnák formájából megállapították, hogy még a XI. században készült. Ablak nincs rajta, mert akkor még nem ismerték Norvégiában az ablaküveget, csupán a fal hasadékain beszűrődő gyér világosság oszlatja el némileg belsejében a sötétséget.

A tűzveszék erejét a mutatja legjobban, hogy még a kikötőkben horgonyzó hajókra is átcsapott a tűz s két kisebb gőzös elégett, 23 bárkát pedig el kellett süllyeszteni, hogy megmentésük az elhamvadástól. Egész Aalesundból csupán a képünk előterében látható árúraktár s valami 20—30 kis ház maradt épen, a többi porig égett.

TÉLI VADÁSZAT A ZUGLIGETBEN.

Rég elmúltak már azok az idők, mikor Mátyás király vadászkürtjének hangjai s kopó-falkának csaholása verte fel a Zugliget csönkjét, midőn még szarvasokat, medvéket, vadász-nókat hajszoltak ott a százasok fák sűrűjében merész, délceleg vadászok. De azért nem kell hinni, hogy az az egy pár őz és nyulacska, a mely a hajdani nagy vadállományból megmaradt, zavartalanul cserkészgethetne a zúzmarás ágak alatt. Koránsem. Mihelyt a tilalmi időszak elmúlik, vége a csendes nyugalomnak, mert tüstént megjelennek a főváros vadászai pompás messzehordó gyorstüzi puskáikkal, a melyeknek ama régi jó világban híret se hallották még az erdei vadak ősei. Igaz, hogy ezek a veszedelmes újmódi fegyverek nem mindenki kezében ártalmasok, — a mint erről a tapasztaltabb vén nyulak sokat tudnának beszélni, — de hát az a zaklatás mégis csak borzasztó s a sörét egyszer-másor bele tévedhet szegény vadállat téli bundájába.

Aztán néha olyan vadászok is kerülnek, a kiknek puskája elől csakugyan nincs menekülés s pedig köztük nők is vannak, a mi Mátyás korában szintén meglehetősen szokatlan lett volna.

De hát mai napság — s ez igen helyesen van — a testedző sportok a hölgyek közt is terjednek s nem csak a koresolya- vagy teniszpályán, hanem néha vadászaton is láthatunk nőket, a kik a puskát ugyancsak ügyesen kezelik. Epen annak a kis vadásztársaságnak is volt pár női tagja, a melynek kirándulásáról szintén jelen volt fényképészünk néhány jelenetet vett le.

Sokáig járták a hatalmas fák alját, kipirosodva az üde, csipős levegőn, de hát a vadak ügylátszik épen más felé kalandoztak. Végre egy bokor mögül előkerült egy őzike karesú, kecses alakja, épen a hölgyek előtt, a kiknek e kedves látványra nem puskájuk dörrénése, ha-

FÉRFI ÉS NŐI VADÁSZOK LESEN.

nem halk, meglepett sikoltásuk hangzott fel. Épen elég volt a kis őznek, hogy villámgyorsan odább álljon; bár hibája: szegényke egy férfi vadász fegyvere csöve elé futott, a ki aztán már nem volt olyan érzékeny: egy nagy durranás s piros vér festette meg a fehér havat.

Balvégzete nem sokára arra hozott egy nyulat is, melyet az egyik hölgy terített le s ezzel kiköszörülte az előbbi csorbát.

Egy darabig folyt még a vadkeresés, de egyáltalában nem mutatkozott sehol sem több vad. Hanem hát megvolt a nagy vadászöröm így is. Högnye: egy őz, egy nyul, az sem mindennapi vadászzerencse a főváros közvetlen közelében, a hova még a gyárak gőzgepeinek füttye is kihallatszik. *K. F.*

SPANYOL FOLYÓIRAT A MAGYAR IRODALOMRÓL.

Néhány esztendő óta figyelemmel kísérek a spanyol napi irodalomban mindent, a mi reánk, magyarokra vonatkozik. Ebben egy spanyol tanár támogat engem, a ki minden lapszámot megküld, a melyben valami Magyarországra vonatkozó híradást vagy ismertetést talál.

E mellett a lehetőség szerint igyekszem hazánkat spanyol földön megismertetni. Az elmúlt évben ugyanis a *«Blanco y Negro»* című elterjedt és elsőrangú madridi szépirodalmi hetilapban sikerült néhány Magyarországra vonatkozó fényképet megjelentetnem, a melyekhez — kéresemre — maga a szerkesztőség irt valóban rokonszenves s a valóságnak megfelelő cikket. Aztán meg a *«Diario de Cádiz»* szerkesztőjével váltottam levelet, a ki *«De la Címa»* Oszkár spanyol költőt díesóitván lapjában, előadta, hogy a kitéző férfiú budapesti születésű, fia De la Címa Lajosnak, szabadságharcunk egyik menekültjének, s ugyanekkor szinte magasztaló hangon emlékezett meg a magyar nemzetéről.

Igy jutottam összeköttetésbe a *«La Lectura»* (Revista de Ciencias y de Artes, Madrid, Cervantes 30.) című tudományos és művészeti haviszemle egyik dolgozótársával, a ki megküldvén nekem lapok néhány füzetét, azok egyikében (1902 aug.) a magyar irodalom rövid ismertetését találtam.

Mohón fogtam olvasásához, de némileg félve is, hogy nem kell-e majd boszankodnom vagy restelnem magamat annak böltsai, felületessége miatt? Szerencsére nem kellett, dicseretére az írójának, a ki M. P. betűkkel jelezte magát. Csak a nevet fordította el ropantul, de ez is bizonyosága annak, hogy nem könyvből fordított, hanem emlékezetből merített.

Minden magyar embert érdekélhet, mit mond egy spanyol tudományos folyóirat irodalmi viszonyainkról? Hisz oly messze vagyunk, érdekeink oly távol esnek egymástól, hogy ritka eset, ha megemlékeznek rólunk. Epen ezért egész terjedelmében, hű fordításban közlöm itt a rokonszenves ismertetést.

Íme a cikkek:

«Az a terület, melyen az Éjszak-Ázsiából Európába vándorolt magyarok a IX. században

A VADÁSZ-ZSÁRMÁNYA.

megtelepedtek, a keleti népek folytonos támadásainak és pusztításainak színhelye volt és később, a kereszténység terjedésekor, a törökök

ELINDULÁS A VADÁSZATRA.

TÉLI VADÁSZAT A ZUGLIGETBEN. — Kiss Ferenc fényképe.

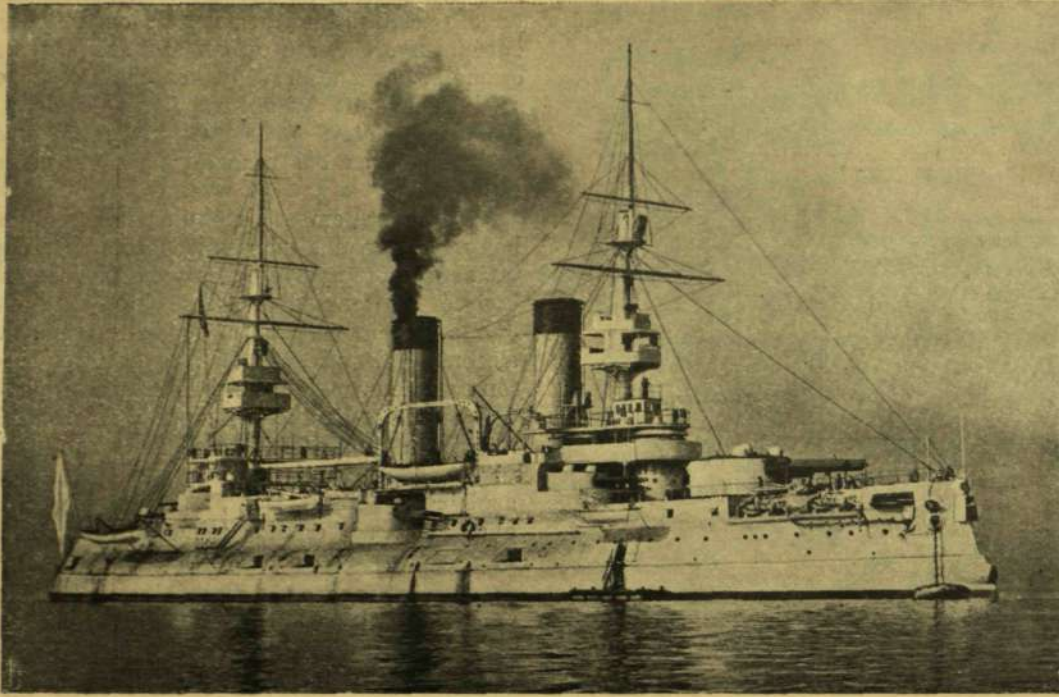
beütései ellen szolgált védőbástyául. A keresztény nemzetörzsek egymástól el voltak szigetelve, nyelvök semmiben sem hasonlított a többi európai nyelvhez; azonban szokásaik, nemzeti eszméik, harc után vágyakozó lelkök a szomszéd népekéhez hasonlóvá fejlődtek, de a mi nem is lehetett másképen, irodalmuk első emlékeiben az ősi nemzeti nyomok megmaradtak.

«A magyar nemzet kialakulásának első idejében nem volt alkalmas az irodalom felvirágoztatására, mert nyelve nyers volt, kevéssé hajlékony és a szomszéd népekkel való állandó küzdelme annyira elfoglalta, hogy irodalmát csak a szerzetesek művelhették. A lovagias és keresztény szellem, mely a középkorban az irodalomnak oly nagy lendületet adott, a szerzetesek és papok uralma alatt álló (?) Magyarországon úgyszólván semmi nyomot sem hagyott, mert azok csak latinul irtak, a vallást latinul magyarázták, az ország tehát a többi nemzet mozgalmától elszigetelten maradt.

«Habár a magyar nyelv szokásos és hajlékonyság tekintetében lassan-lassan mindinkább gazdagodott és habár egyfelől a ballada- és énekformában induló népköltészet, másfelől a szentek életét népszerűen tárgyaló vallásos könyvek valamelyes nemzeti irodalmat szültek is: valójában mégis csak azután indult igazi fejlődésnek az irodalom, mikor II. József, Ausztria császára a német nyelvet hivatalos elrendelésével erős visszahatást keltett a nemzetben a magyar nyelv érdekében.

«A magyarok, a kik eddig a hivatalos okiratokon valamint a parlamentben és városi gyűléseken egyedül a latin nyelvet használták: egyszerre ép oly kizárólag magyarul kezdtek beszélni.

«Az írók abban az időben három külön iskolához tartoztak: a franciához, a latinhoz és a nemzetihez. Az elsőnek főképviseelője Bessenyei György (Jorge Besinicus, 1747—1811) volt, a ki olaszországi útjából (?) az olasz irodalom szeretetével s a francia filozófiai iránytól áthatva tért vissza hazájába. A klasszikus írók az ókori formák meghonosításán fáradoztak, a mely formák a magyar nyelvhez tökéletesen illeltek. Ez az iskola a XVIII. század végén érte el virágzása tetőpontját, de nem volt az a népszerűsége, mint a romantikus iskolának, a melyet Kármán József (José Karman), Csokonai Vitéz Mihály (Miguel Csokonai) és Kisfaludi Sándor (Alejandro Kisfaludi) képviseltek. Az első számos költeményén (?) kívül írta a *Fanni hagyományai* (El testamento de Fanni) című novellát, melyen meglátszik Werther befolyása. A második mély belátású költő, lyrikus és drámaíró volt, stílusa eredeti és előkelő. Irt egy komikus heroikus eposzt, melynek *Dorottya* vagy *A dárnák diadalmá a farsangon* (Dorotea ó el Triunfo de las damas en el Carnaval), a

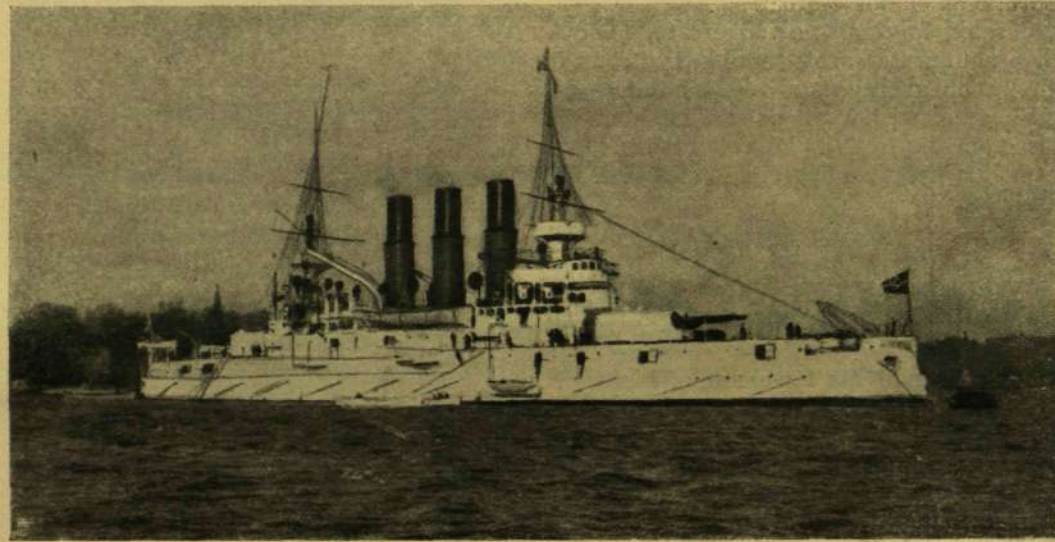
A « CZAREVIC » OROSZ CSATAHAJÓ.

mely a legjobb magyar irodalmi művek közé tartozik. A harmadik, a nemzeti romantizmus hamisítatlan képviselője, hosszú ideig Olaszországban tartózkodott és azután *Himfy szerelmek* (El amor de Hinfá) című költeményét írta, a mely nagyszerű fogadtatásban részesült.

«Valóban, a nyelv nem volt alkalmas a tudomány és irodalom szükségleteinek kielégítésére; azért annak újítására, rendszerének megállapítására törekedtek, mivel még sem nyelvtanok, sem szótárak nem voltak. *Révai Miklós* (Miklos Revai, 1750—1807) volt az első nyelvtörténeti író és a magyar nyelv rendszerezője; utána következett a többi buvár, a kik a régi nyelvet tanulmányozván s a kezdetleges korbeli költeményeket vizsgálván, előkészítették újítást a nyelvtörténeti irodalomnak, a mi a nyelv nagy mértékben való fejlődésére vezetett.

«Különösen a XIX. század első éveiben az irodalom rendkívüli fejlődésnek indult, úgyannyira, hogy a történelem az újjászületésnek s a gyökeres föllendülésnek oly nagyszerű példáját mutatja fel, melyek méltó bizonyítékai a magyar műveltségnek. A hazafiság felébresztette az ihletet, ez viszont megerősítette a hazafiságot. Az 1825. évi események, az Ausztriával való küzdelem, a függetlenség és szabadság vágya ösztönözték a magyar népet s ennek hatása alatt a hazafias költészet felvirágozott. *Vajda Péter* (Pedro Vajda), *Czuczor* (Chuchor), *Vörösmarty* (Bereschmarti), *Kisfaludy* (Kacsfaludy) és mások olyan költeményeket adtak közre, melyekben az akkori érzelmek mérhetetlen magas fokon nyilvánultak. Izgalmas idők

voltak azok; de az irodalom ennek daczára nemhogy hanyatlott volna, sőt inkább emelkedett; gyorsították annak magas színvonalra való emelését; *Kisfaludy*, az előbb említettnek

A « RETVIZAN » OROSZ CSATAHAJÓ.

testvére, a ki irt szindarabokat, költeményeket, balladákat, egy szóval ápolta minden irodalmi műfajt; *Vörösmarty* az ő történelmi költeményeivel; báró *Jósika* (Baron Yosika) számos, Walter Scott stílusában írott regényvel; *Eöt-vös* (Etwesch) erkölcsregényeivel; báró *Kemény*

(Baron Kemeni) híres mély filozófiájáról, — és a kevésbé nevezetes írónak egész csillagsora (pléyade), az előbbieknél utánzó.

«Különösen három irodalmi férfit volt, a kik a néphagyomány elemeit használták fel: *Tompa Mihály* (Miguel Tompa), *Petőfi Sándor* (Alejandro Petefi) és *Arany János* (Yana Arani). Az első (1817—1868) a néphagyományokból merített költeményei által szerzett hírnevet; művei egyszerűek, őszinték; előtte nagyobb lírikus nem volt. A második (1823—1849) leírta a népeletet minden tulajdonságaival, fogatkozásával; Magyarország szívében született, távol minden idegen befolyástól, miért is stílusa tömör és erőteljes. A harmadik (1817—1882) írt egy *Toldi* (Yoldi) című eposzt, melynek tárgya, szerkezete, stílusa egyaránt magyar.

«Nem érték el azonban azt a sikert a színműírás terén, mint az irodalomnak egyéb ágában; a magyar színházak műsora francia volt. A belső harcok, az állandó rázkódtatás, a melyben az ország volt, lehetetlenné tették a drámai irodalom felvirágzását. Egy nemzeti színház alapítására irányzott törekvések sikertelenek maradtak. *Teleki László* (Wladislaw Teleki), *Rákosi Jenő* (Eugenio Racosi), *Tóth Ede* (Edé Yoth), *Madách Imre* (Emerico Madack) voltak azok, a kik színműveikkel tartós sikert arattak.

«*Jókai* (Yocai) legöregebb képviselője az egykorú magyar irodalomnak, mintegy összekötő kapocs a XIX. század közepe táján elnyomott, szétdarabolt Magyarország és a mai békés, gaz-

dag, virágzó Magyarország közt. *Jókai* mindezekkel együtt nemzeti. Az ő, legtöbbnyire történeti elbeszélései egyaránt alkalmasak az olvasó hazafiságának felébresztésére. Az ő gazdag fantáziája egy csodás világba vezet minket, a hol szívesen harcolnak és szívesen meghalnak a hazáért és szabadságért.

«Jelenleg a magyar irodalom főképen Dickens, Thackeray, meg a francia naturalisták hatása alatt áll.»

Seemann Gábor.

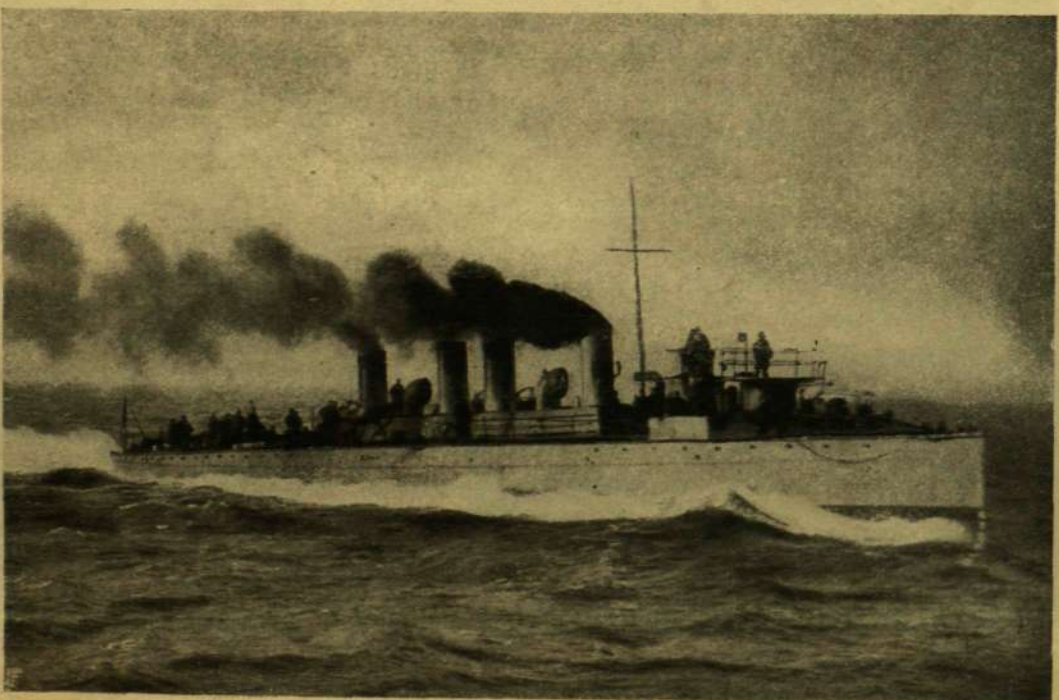
EGYVELEG.

«A szibériai nagy vasút forgalma még részben sem felel a várakozásoknak. Míg az első évben vagyis 1898-ban a vasutat kerek számban 860 ezer utas használta, 1901-ben csak 846 ezer ember utazott rajta s ezek nagyobb része is Amerikába kivándorló volt. Ezekből világosan kitűnik, hogy az óriási költséggel épült szibériai vasut majdnem kizárólag katonai célokra szolgál, a mennyiben Oroszország ezen az úton fogja a háborúban seregeit Kelet-Ázsiába szállítani.

«Koreában az égő házban a tüzet nem oltják, hanem rögtön az épület lebontásához fognak, nehogy a szomszéd házak meggyuladjanak. A károsult háztulajdonost szomszédjai segítik meg.

«A legrégebb szerelmes levél kétségkívül az, melyet egy egyiptomi hercegnő 3500 éves múmiájában találtak meg, mikor a múmiát a British Muzeumban felbontották.

«Londonban a múlt évben Kaliforniából 20 millió házinyúl-bőr került a piacra, azonkívül három millió fagyasztott házinyulat szállították oda Ausztráliából.

AZ «AKEBONO» JAPÁN TORPEDÓZÚZÓ-HAJÓ.

Eltinger Ede fényképe.

KOVÁCS ALBERT.

KOVÁCS ALBERT.

1838—1904.

Közéletünk az egyházi és politikai életben egykor jelentékeny szerepet játszott férfait, a budapesti ref. theologiai akadémia kiváló tanárát veszítette el Kovács Albertben, kinek földi maradványait február 6-ikán kísértük ki a kerepesi-úti temetőbe.

Eszes, tanult, éles ítélletű, puritán jellemű s harcias természetű férfi volt, a ki egyházi és politikai küzdelmeiben sok ellentétet támasztott, de sok eredményt is vívott ki negyven éves közpályáján. Az erős akarat és a hajthatatlan jellem nyomta rá sajátos bélyegét nemcsak jellegzetes egyéniségére, hanem egész köztevékenységére is.

Székesly nemcsak családból 1838 augusztus 8-án Mezöbándon, Maros-Tordamegyében született. A középiskolát a marosvárhelyi kollegiumban, a theologiai tanulmányokat Kozolovszáron végezte Bodola Sámuel akkori ref. püspök és Nagy Péter, a későbbi erdélyi püspök vezetés alatt. Az 1861. és 1862-iki mozgalmas években classis praeceptor és contra scriba volt a kolozsvári kollégiumban, az 1863—65. éveket az utrechti és göttingai egyetemeken s külföldi utazással töltötte. Beu azta Németországot, Svájcot, Hollandiát, Belgiumot, járt Párisban és Londonban. Könnyen tanult, élesen megfigyelte a dolgokat s már tanulói éveiben a nyomos egyéniségek közé tartozott. Utrechti tanárai, mint Marczali Henrik beszélt, évtizedek múlva is úgy emlegettek: Kovács Albert volt a mi leg-erősebb magyar tanítványunk. Utrechtből küldte be a «Protestáns Egyházi és Iskolai Lap»-nak a hollandus református egyházzal írt nagyobb tanulmányát, a mely neki 1865-ben a budapesti theologiai tanárságot megszerezte. Ballagi Mór ajánlotta s Török Pál meghívta a jeles készségű fiatal tudóst.

Kovács néhány év alatt feltűnő alakja lett a magyar protestáns egyházi életnek. Ballagi mellett 1869-ben segédszerkesztője volt a «Protestáns Lap»-nak, később szerkesztője az «Egyházi Reform»-nak, s harcias szószólója, később elismert vezére az úgynevezett modern theologianak, a melynek kebeléből önkényt nőtt ki a sokféle egyházi reformot sürgető «Protestáns Egyet» Kovács volt az egyetnek titkára, kiadványainak szerkesztője s az egész mozgalomnak harcias vezetője. A hagyományos fellegzéshez ragaszkodó többségi Révész Imre debrecz-ni elkészítése alatt néhány évi élde küzdelem után a Protestáns Egyet-le szorította ugyan Kovácsot és a Protestáns Egyet-le; de ez a szabadelvű irányzat egy időre mégis fölpezdítette az ellankadt egyházi életet, az egyházi irodalmat pedig értékes tudományos kiadványokkal, a «Theologiai Könyvtár» 17 darabjával gazdagította. Maga Kovács is itt adta ki becses Egyház ogatánát és két kötet fordított munkát. Theologiai irányzatának, valamint a később indított konventi mozgalomnak sikertelensége azonban mégis elkedvetle-

nitette, mert a vezető egyházi férfakkal ellentétben sodorta Kovácsot, a ki e miatt az aktív politika árjába vetette magát.

1881-ben országgyűlési képviselő lett, a volt nemzeti pártához csatlakozott, Apponyi gróf táborkarához tartozott s utóbb e pártnak alelnöke lett. A képviselőházban ritkán beszélt, de mindig nyomósan szólott. Jelentékeny része volt az 1883. évi középiskolai törvény, az országos tanári nyugdíjtörvény s a tanítói fizetés kiegészítő törvény létrehozásában és szövegezésében. 1896 óta nem volt tagja a képviselőháznak, de visszavonultságában is éber figyelemmel kísérte a politikai életet és találó megfigyeléseit, érdekes megjegyzéseit időnként a napi sajtóban (a «Budapesti Hirlap» hasábjain) tette közzé.

Erős meggyőződésű, világos fejű, szabatos előadású tanár volt, a kinek világos érvelései, logikus fejtegetései mély hatással voltak tanítványaira. Az egyházjog és az egyházi szónoklatban voltak a force-tárgyai, a melyeket önálló felfogásban, tömör formában meg is írt. Tanári közeledését orsz. képviselő korában is kifüggesztéssel teljesítette s mikor a politikától visszavonult, ismét visszatért a theologiai irodalom műveléséhez. «Egyházi Szónoklat»-át (Homiletika) 1901-ben dolgozta ki, készen hagyta hátra és kiadását végakarataként barátjaira bízta. Többre azonban nem vállalkozhatott, mert egészsége négy évvel ezelőtt megrendült és soha többé teljesen helyre nem állott. A múlt évben súlyos operácziót esett át, a mi rövid időre föl tartóztatta, de végleg ki nem irottatta erős szervezetéből a halálos kórt, a mely február 4-én hat hetes betegség után koporsóba döntötte. Özvegget és három kiskorú leánygyermeket hagyott maga után.

Temetése a kártársak, tanítványok és politikai elvtársai élénk részvétele mellett február 6-ikán ment végbe. Koporsója fölött Baksay Sándor püspök, az elhunynak negyven év óta barátja mondott kitünően jellemző beszédet.

Kovács Albert azon emberek közé tartozott, a kik kevesebb sikert értek el, mint a mennyit tehetségük, tudásuk és jellemük révén megérdemelnének. Se egyháziul, se politikailag nem érvényesült eléggé. De nagy tevékenységű életének működési színei sürrien belemozdították az utolsó negyven év egyházi mozgalmába s itt-ott a politikai történetbe is. Sz. F.

KIRNER KÁROLY APÁT-PLEBÁNOS.

1855—1904.

A budapesti Belváros apát-plebánosa, Kirner Károly február 9-ikén délután egy fiatal pár házassági frigyét áldotta meg az angol kisasszonyok templomában. Már ráadta az ifjú párra az áldást s beszédet is mondott hozzájuk a szülői és hitvesi szeretetről, a násznép meghatottsága közepett, mikor hirtelen megcsuklott a hangja s összerogyott az oltár előtt. Agyszélhűdés érte s a következő éjjel meghalt. A legtisztelendőbb lelkipásztorok közé tartozott, a ki mint pap s mint magyar ember és polgár, egyaránt híven teljesítette kötelességét.

Kirner Károly Budapesten 1855-ben született. A Ferencváros egyik régi családjából származott. A piaristák gimnáziumában tanult, a theologiat a bécsi Pázmáneumban kitűnő sikerrel végezte. Pappá 1878-ban szentelték s mint káplán Komáromban, Esztergomban és Budapest hetedik kerületében működött. A belvárosi plebániára 1888-ban jutott káplánnak; hét év múltán, Roméiser plebános halála után a fővárosi közgyűlés nagy szótöbbséggel belvárosi plebánossá választotta. Mint ilyen a lepersere lett az egyházközségnek, 1897-ben pedig a király a czimzetes apáti rangot adományozta neki. Iskolaszéki elnök is volt, továbbá a középiskolák érseki biztosa, fővárosi bizottsági tag. A holttestet előbb ideiglenesen a plebánia épületben, azután február 11—12-ike közti éjjel a plebánia-templomban helyezték ravatárra. A temetésről, — melyet február 12-ikén tartottak, — a hercegprimás intézkedett. A fővárosi hatósága disz-sírhelyet ajánlott föl a ke-

Erdélyi fényképe.

KIRNER KÁROLY APÁT-PLEBÁNOS.

repsi-úti temetőben, de az elhunyt végrendeletében kijelentette, hogy a családi sírboltban akar pihenni, melynek fölépítésére alapítványt tett. Az elhunyt népszerűségét mutatta a sok sorozó, melylyel ravatalt elhaltmozdították, s az a sokaság, mely koporsójában még egyszer látni akarta. A plebánia hivatalba sok részvét-nyilatkozatot érkezett főpapoktól, a főváros polgáraitól és az ország távoli részeiből is. A temetési szertartás február 12-én délelőtt 10 órakor vette kezdetét a belvárosi plebánia-templomban. A fekete posztóval bevont templom ha,óját zsúfolásig megöltötte a közönség, melynek sorában volt közéletünk számos kitünősége is. Ott voltak a gyászszertartáson az összes fővárosi plebánosok, Hock János és Molnár János apát orsz. képviselők. A fekete ércz koporsót a föltár előtt helyezték el.

A gyászszertartást, a mely Mozart «Rekviem»-jével kezdődött, Kanter Károly a kir. palota apátplebánosa végezte, nagy segédlettel. A templomi szertartás után a koporsót hat lovas gyászkocsira tették s megindult a menet a kerepesi temető felé, hol örök nyugalomra helyezték.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG KÖZÜLÉSE.

Február 7-ikén, a Kisfaludy Károly születésének napját követő első vasárnapon a Kisfaludy-Társaság nagy érdeklődés közt tartotta idei közülését az Akadémia nagytermében. A gyűlés programjában az a változás történt, hogy a társaság elnöke, *Beóthy Zsolt* gyöngyélkedése következtében az ő felolvasása — emlékbeszéd Vadnay Károlyról — elmaradt s az elnöki székét *Berzeviczy* Albert közoktatási n isizter, a Társaság alelnöke töltötte be. A hallgatóság tagjai közt irodalmi életünk jelesei nagy számban jelentek meg.

Berzeviczy Albert a megnyitó beszédben irodalmunk múltjáról és jelenéről elmélkedett, fejtegette, hogyan egyesültek-ik össze irodalmunkban a multat a jelenet, a külföldi szellemi áramlatok hatását a nemzeti jelleg megőrzésével.

A Társaság régi nagy hagyományából indult ki s áttért a mai író helyzetének rajzára, a mely a multtal szemben lényegesen változott. A nyelv fejlesztésének úttörő munkája ma már tú haladottunk látszik, de ma is vitázzunk még oly kérdéseken, melyeket nyelvünk pezsgő életerejére vet felszínre. A kor izése nem kedvez egyes műfajoknak, másokat meg nagyon is fe kap, a multtal és stíl is változásokon megy át, a mai irodalom munkáját számos oly veszély környezi, melyektől előldejen mentek voltak. A nemzeti é-et köre is táguit s ezzel nemzeti irodalmunk feladatai is nagyobdottak.

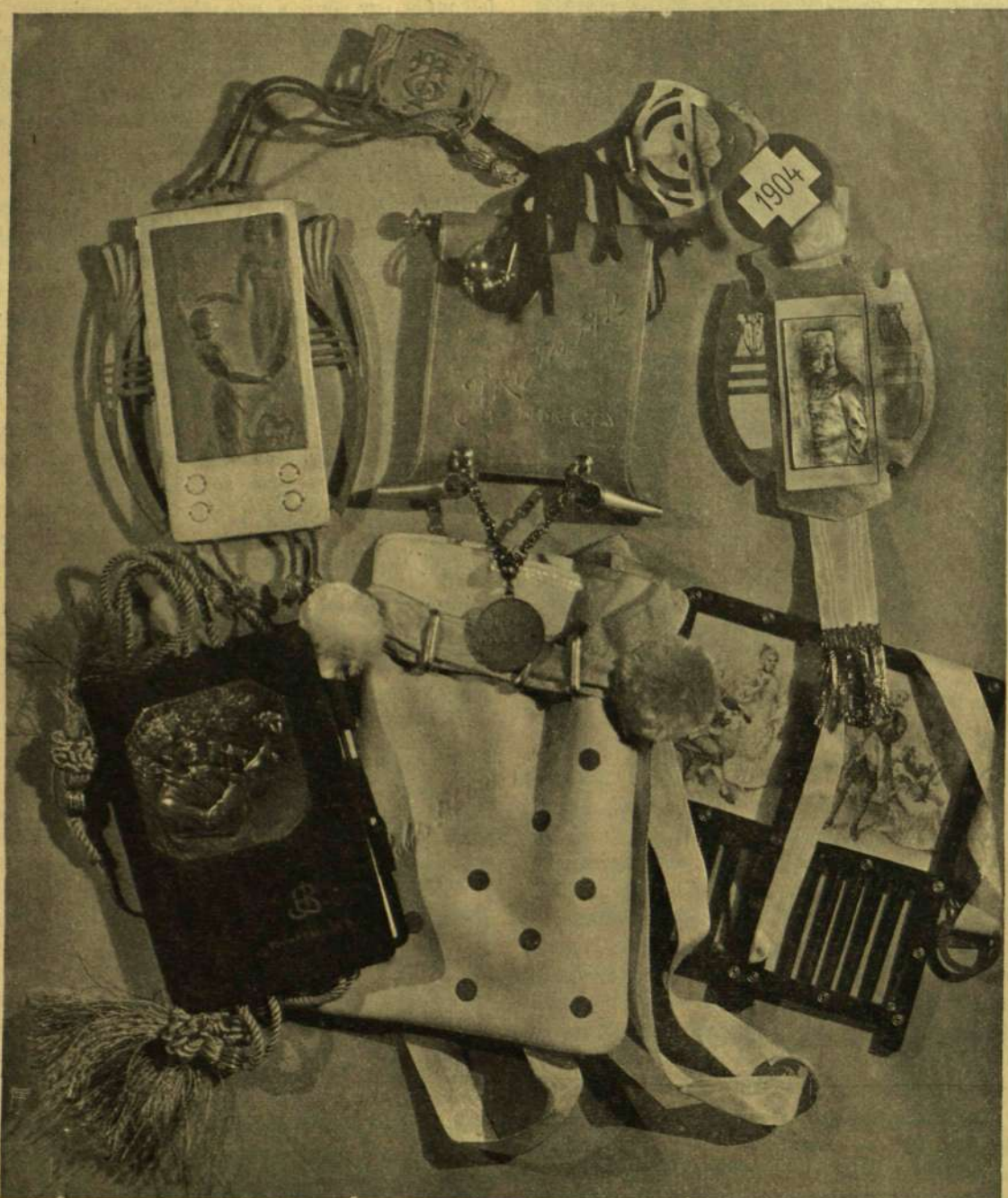
A fő nehézség, melylyel az irodalomnak küzdenie kell, kétségkívül a nemzeti jellegnek a rohamos haladás, a világirodalmi hatások s a változó szellemi áramlatok következményeivel szemben való megőrzésére. Ennek leküzdésére irodalmunknak gondosan ápolnia kell a népszellemmel való közöségét, de kétségtelen, hogy a népies fogalma nem fdi egészen a nemzetnek fogalmát s ezért irodalmunk nemzeti jellegének a modern korszakba való beillesztésére eddig elhanyagolt elemeket is be kell vonni az irodalmi életbe. S a ezzelhoz vezető fordulat jelei már mutatkoznak; mintha kezdenének visszazárni a multba, még pedig abba a közé-ebbi multba, melynek közelmel ma is dobogtatják még szívünkét. A kurucc-kor és költészet egyszerű megragadta a lelkeket, néhány emlékkönyv kezünkbe adja régibb kötönk múltát. Most látjuk csak, mennyire e távolodtunk multunktól s míg új meg új irányokat kerestünk, milyen

Technikus estély.

Debreczeni jurista-bál.

Nagyvárad helyőrségi bál.

Jurista-bál.

Hólabda-bál.

Jogász-bál.

TÁNCZRENDEK AZ IDEI FARSANGBÓL.

ganini, Vieuxtemps. Nem csak hangokat hallunk nála, hanem mintegy látjuk is egyszerűen a hangjegyek nagy csoportját, a mint azokat összerakja, majd pedig szételemzi. Oly darabokban, mint a Bach fugája — vagy Corellinek a bájos Foliára irt komoly változataiban nem is egy, hanem több hegedűt vélünk hallani, bár ő azokat, szintégy mint Paganini capriccióját minden kíséret nélkül játszta. Maga kíséri magát, így az immár unalmasnak tartott műveknek új színezetet ad. Mert ebben eszesodik ki Marteau művésze. Mozart G dur hangversenyéről sokan kicsinylőleg beszélnek. Pedig nincs jelesebb valami, mint ez öröké fiatal diés zeneszerző műveit énekelni vagy játszani. És itt nem a kombinált hangok tömörültségében rejlik a dolog bíbéje, hanem a tételek dinamikai hatásának helyes eltalálásában. Mozart a futárokat összefonja, összeköti; a hangokat gyöngyökké fűzi, a melyekből egyik se szabad hiányoznia az előadásban. Marteau itt is remekelt. Azt Saint-Saëns román-czában is láttuk, mint szalad az édesen zengő G-hur legmelyebb hangjaiból tiszta futamon át az E hur legmagasabb birodalmába. Szóval dallamos-ság a jellemző sajátága minden téren, akkoriái üvegserű csengéssel nyerne alakot. G húrja hatalmas erejű; közben-közben a trombita harsogását juttatja eszünkbe, a mit részben hangszer klasszikus remekének tulajdoníthatunk. — V— a V.

Művészeti kiállítások. A Műcsarnokban most rendezik a korán elhunyt magyar művész, Jan-tyik Mátyas hátrahagyott műveinek kiállítását. A tősgyökeres magyar érzésű művész, Munkácsy méltó tanítványa után maradt festményeket, vázlatokat Békésről hozták föl. Február 13-ikán nyílik meg a kiállítás s arra a közoktatási minisztert is meghívták. Azután a tavaszi tárlat rendezéséhez fognak. Ennek ideje április első napjától május 15-ikéig terjed s csak magyar festők vehetnek részt benne.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia február 7-iki ülésén Kautz Gyula elnököt és Ballagi Aladár tartott felolvasást 'Az évad halála' czimen, élesen

vitázva a 'Nyelvőr' czimű folyóirat ellen, mely az évad (vagy ivad) szót ajánlotta, mint régi magyar szót az irodalomban már akkor elterjedt idegen és a francia saison helyett. Évek előtt, mikor a 'Nyelvőr' ajánlotta szót az irodalomban is használni kezdték, a 'Vasár napi Ujság'-ban Baksay Sándor, a kitűnő magyar nyelvérzkű író, a mostani dunáninneni református püspök támada meg az évad-ivadot, melyet a nép sehol sem használ.

Ballagi Aladár egész nyelv-történeti összeállításban adta elő, hogy az idegen szó bár Jósika Miklóstól eredt. Már 1846-ban Döbrentey Gábor felvetette a kérdést, hogy mit jelent egyik kodexünk e kifejezése 'ewnek ew vadában', (éjnek éj vadában). A vitás helyből a 'Nyelvőr' az 'évad', majd pedig az 'éivad' szót olvasta ki, s több cziklben ezt ajánlotta az 'idegen' helyett. Ballagi azt mondja, hogy az 'éivad' szót régi nyelvünk nem ismeri, mindennél így van: 'ó vadján', a mi azt jelenti, hogy az éjszakának vad, kísértettjáró szakasz. A régi nyelvben ez a kifejezés csak az éjszakával kapcsolatosan fordul elő, az éjszakának is csak egy bizonyos szakaszára, arra, a melyet a római vulgaris kalendárius is 'intempsta nox'-nak nevez. Ezt a latin kifejezést helyettesítették magyarul régi fordítások vagy 'alkalmatlan éj' vagy 'éjnek ó vadában' kifejezésekkel. Hogy a nép nyelvében is ilyen értelemben terjedt el, palóc népmeséből vett idézzel bizonyítja Ballagi: 'az ördög kocogtatott éccakának vadján'. Ellenben az 'éivad' más időszakra való használatára, kivált a szezon értelemben, csak egészen új keletű.

A Nemzeti Kaszinó évi közgyűlését egy hét múlva szokta befejezni s ekkor üli meg alapítójának gr.Széchenyi Istvánnak emlékét is. Az alapítótól hagyott serleget a használó egyik kiválasztott tagja áldomással őríti ki ekkor. Az idén gróf Széchenyi Emil, soproni főispánt választotta ki a Kaszinó az áldomás elmondására.

Február 7-ikén a Kaszinó még folytatódó közgyűlést tartott, kihirdetvén a választások eredményét. Igazgatókká választották: gróf Szapáry Gyula,

láf, Széll Kálmánt és gróf Zselénszky Rudolfort. Következett az évi lakoma.

Gróf Széchenyi Emil beszéde, mely a Kaszinó megalakulása óta a 41-ik volt, Széchenyi szellemét magasztalta, mely alkotásaiban, irataiban maradt ránk. Ezekben van nagy szellemének végrendelete. Széchenyi István hazaszeretést tettekben mutatta be az utókornak s nem kérkedett vele szavakban, mert lelkiismerete nyugodt volt; de nem is gyanúsított senkit a hazafiatlanság vádjával, ha még oly nagy ellenfele volt is. Végzőláj volt, mint maga mondá, az emberiségnek egy nemzetet megtartani és ezen végezélnak elérésében annyira önzetlen volt, hogy akkor is kizárólag ez lebegett szemén előtt, mikor vesztett népszerűségéből, mikor őt, a hatalmas reformátort maradsággal és következetlenséggel vádolta az a nemzet, melyet felrázott tétlen tunyaságból. Midőn ma szívzorongva kell látnunk közéletünk nagymérvű elhajlását; midőn remegve látjuk a politikai láthatáron elének tornyosuló fellegetket; midőn szomorúsággal kell tapasztalunk, hogy törvényhozásunk működése annyira meg van bénítva a közjogi meddő vitaközpások által, hogy hazánk közgazdasági fejlődése — tehát épen a Széchenyi által megjelölt utja hazánk további megerősödésének — meg van akasztva; midőn aggodalommal kell gondolnunk azon eshetőségre, hogy megszűnik a jó egyetértés nemzet és legalkotmányosabb királya között, me'y egyetértés 37 éven át biztosíthatá hazánk fejlődését, midőn a szélsőségekben folyó küzdelem ész nélkül szedi áldozatait legjobbjaink közül; midőn mindezt látom: ettelik szívem mély keserűséggel s elérkezettnek látom a végső órát, hogy hazánk összes értelmisége, féltetve bizalmatlanságot, önérdéket és szélsőséget, Széchenyi István hazaszeretétől, önzetlenségétől és józanságától áthatva tömörüljön az országos egyensúly helyreállítására s a produktív munkának helyet adva, térjen vissza Széchenyi István mindig áldásdus, termékeny eszméire, irányzatára.

A beszédet hosszantartó, zajos éljenzéssel és tapsal fogadták.

MI UJSÁG?

A király gyöngéledése. Ő Felsőjét február 10-ikén gyöngéledés fogta el. Ischiászban szenved, mely az utóbbi években, főleg téli időben jelentkezik. Orvosai tanácsára egyelőre tartózkodni fog minden oly uralkodói munkától, a mikor huzamos ideig állni kell. Ezek közé tartoznak a kihallgatások. Az udvari ebédek is elmaradnak. A király a mecklenburg-schwerini nagyherceg látogatását fogadta a legutóbbi napokban, vele együtt február 9-ikén a Burg-színházban is megjelent. Az orvosok figyelemzetésére Ő Felsője helynyugodott, hogy pihenőt tart. Február 11-ikén Ő Felsője állapota meglehetősen kielégítő volt, s az elmúlt éjjelt nyugodtan töltötte. Dr. Kerzl udvari orvos igen megnyugtató felvilágosításokat adott. Széll Kálmánnak, a delegáció alelnökének és Hieronymi kereskedelmi miniszternek február 11-ikére kitűzött kihallgatása elmaradt.

A japán-orosz háború a megező hosszú alkudozások után végre is hirtelen kitört. Február 6-án a japán kormány értesítette a tokiói orosz nagykövetet és a pétervári japán követet, hogy nem alkudozik tovább az orosz kormánnyal, a diplomaciai összeköttetést megszakítja. Ez a háború megkezdését jelentette és Japán az egész világot meglepte a gyorsasággal, melyvel hatalmas ellenfelét rögtön megtámadta a tengeren s az orosz hadi flottában mindjárt olyan kárt tett, mely végzetes hatású lehet az egész tengeri háború további folyamására. Port-Artur, hol a támadás történt, a kinnaiaktól 'béret' területe Oroszországnak. Kisobb terület a tengerparton, melyet a szárazföldről élemezni nehéz s angol szakemberek szerint valószínű, hogy a japánoknak sikerül ni fog kiéhezteni az erődöt. Oroszország másik hadi kikötője Vudavostok, jó messzire van innen s a tenger ott most be van fagyva. Míg a japánok Port-Arturnál támadtak, február 9-ikén egy másik hajórajuk jelent meg a korei parton levő Cseumulpo előtt, az ott levő két orosz hajót elpusztították, azután seregeket szállítottak partra, azóta akadálytalanul hatolnak elő s Szöul fővárost is megszállították. Korea nem Japán irtok, a mit külön császárság Khina névleges pártfogása alatt, de a japánoknak ez az érintkezési pontjuk a szárazfölddel s a Mandzsuriát már évek óta megszállva tartó oroszok ép azért akarták a megszállást kiterjeszteni Koreára is, hogy az egyre hatalmasodó Japán innen visszaszorítsák. Most az orosz szárazföldi haderő éjszakra, a japán délről nyomul Koreára s valószínűleg nemsokára összeütkeznek.

A japán-orosz háború kitörésének napja. A Bécsben üléső magyar delegáció tagjainak báró Spann, az osztrák-magyar hadi tengerészet parancsnoka megmutatott egy Khinából jött táviratot, mely az orosz és a japán hadihajók elindulását adja tudtul. Ezt a táviratot február 8-ikán adták föl Kinában, de már február 7-ikén Bécsben volt, — a minek az az ismeretes csillagászati tünemény a

*Több felől hozzánk érkezett tudakozódásokra fölemlítjük, hogy a 'Vasárnapi Ujság' előfizetői a 'Politikai Ujdonságok' című nagy politikai és közgazdasági hetilapot, (melyhez két melléklet is járul, u. m. a 'Világ-kronika' című képes heti közlöny, és a 'Magyar Gazda' című gazdasági képes hetilap), negyedévre 2 korona, félévre 4 korona előfizetési árnak a 'Képes Folyóirat' kiadói hivatalához Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz. való utólagos beküldésével még mindig megrendelhetik.

A Lechner-féle puder- és kendőző-cikkkek gyára Berlinben ismét nagy sikert ért el. A hirdetés részben Sarah Bernhardt egy írta közöltetik, melyben ez világosan kimonolja, hogy a berlini gyártvány a párisit túlhaladja. A Lechner vi ágyező cikkkel folyton emelkező keresletnek örövendek. Nemcsak a szárazföldi piacot uralja, hanem az amerikai is, dacára az ottani óriási versenynek. A Lechner-cég az 1904-iki világkiállításban St. Louisban részt vesz. Hol egynehány kiváló czéggel a német illatszert gyártást méltóan képviselni fogja, ugyint 1900-ban Párisban.

A gyermekek táplálása dejták által a gyermekek ezreit fosztja meg az anyai tápláléktól és ápolástól. A szoptásoknak a Kufke-féle gyermekéttelettel és tejvel való táplálása fölöslegessé teszi a tejét, mivel a gyermekhez az anyatejben meglévő tápanyagokat teljes arányban tartalmazza, miáltal a gyermek testi fejlődését a legelőnyösebben előmozdítja; végül pedig kevesebb költséggel jár, mint a tejkevel tápláltatás.

Kossak fényképe.

KÜRY KLÁRA A 'KATINKA GRÓFNŐ' CZIMŰ OPERETTEN.

HALÁLOZÁS.

ÖZVEGY TISZA LÁSZLÓNÉ, a szabadságharc vitéz katonájának, Tisza Kálmán bátyjának özvegye s gróf Tisza István miniszterelnök anyosa, meghalt február 8-ikán az erdélyi Beszterczen. Dr. Hollas Dániel felsőmagyarországi földbirtokos és Török Krisztina grófnő leánya volt; Tisza László a szabadságharc után nemsokára vette nőül. A nemeslelkű úrnő élete családi s emberbaráti érelyekben gazdagon folyt le; leányai nevelésének s a jótékony-ságnak szentelte minden gondját. Négy leánya közül Ilona gróf Tisza István miniszterelnöknek, Etelka Zeyk Károlynak, Jolán gróf Bethlen Pál főispánnak, Anna Sándor János belügyi államtitkárnak neje. Az elhunyt élete utolsó idejét Beszterczen töltötte gróf Bethlen Pálné családja körében s ott is halt meg. Halálát régebbi szívbjaja okozta, mely néhány hét előtt kiújult s a legmondosabb ápolás sem bírta megmenteni. Súlyos betegsége hírére a miniszterelnök Bécsből, hol a delegációk miatt tartózkodik, Beszterczére utazott, de állami ügyei miatt csakhamar kénytelen volt Bécsbe visszateretni s itt kapta meg a lesújtó halálhírt. — A Beszterczen tartott rövid egyházi szertartás után Gesztre szállították a holttestet, hol a temetés február 12-én ment végre; az elhunytat a családi sírban helyezték örök pihenő helyére. A temetési szertartáson jelen voltak: gróf Tisza István miniszterelnök és felesége Tisza Ilona s az elhunytak többi vejei, Sándor János államtitkár, gróf Bethlen Pál főispán és Zeyk Károly földbirtokos feleségével; továbbá a miniszterelnök fivéréi: a gróf Tisza Kálmán nejevel, gróf Tisza Lajos, és a miniszterelnök fia: ifjú gróf Tisza István. Azonkívül Beniczky Adám, Bölöny József, Markovics Antal, Lovassy Ferenc családostól. A gyászszertartás megható komoly egyszerűséggel folyt le. Szabó István geszti ev. ref. lelkész

Kury Klára a 'Katinka grófnő' című operettben. A Népszínház ujdonságából, a 'Katinka grófnő'-ből mutatjuk be a czímszerep személyesítőjét, Kury Klárát, abban a jelenetben, mikor szerelmi bánatában, visszavonul az őök csarnokába ábrándozni szerelmeséről, Pető diákról. Kury szeretetreméltóságának és művészetének minden varázsát bele vitte szerepébe, s ezen művészi alakítással a darabot sokat nyert értékében.

Sakk-verseny Monte-Carlóban. Február 8-ikán kezdődött meg Monte-Carlóban a sakk-verseny. A magyar sakkozókát Maróczy Géza képviseli. Kívül részt vesznek még a versenyben Schlechter, Sviderski, Gunsberg, Marco és Marshall.

Szini növendékek vizsgálja. Rákosi Szidi nyilvánossági joggal felruházott színésziskolájának növendékei a múlt napokban tartották az Urániában vizsgálati előadást. Ez alkalommal 'A kisasszony y leve-égem' című operett került színe. A növendék k aránylag jól játszottak s ez a tanárjuk, Bokor József érdeme. Kiváltak a többiek közül: Zsigmond Anna, Satori Paula, Oláh Gyula, Gózon és Sipos Miklós.

TÖRZKÉP JAPÁN ÉS OROSZORSZÁG BÉKÉTÁRGYALÁSÁIRÓL.

LUCCA a likőrök királya, 1847 az előkelőség kedvence! Kapható esakis elsőrangú üzletekben és kávéházakban. L U C C A - T Á R S A S A G , Hamburgban. Ny-lybant főelárusító: BRAZAY KÁLMÁN, Budapest.

Kwizda-féle 9930 kornenburgi marha-táppor. Életrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. A legtöbb istállóban 50 év óta használatik falánkág hiányánál, rossz emésztésnél, a tej jobbitására és a teneken tejbőségének fokozására. 1 doboznak ára K 1.40, 1/2 doboz K 0.70. Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 26. szám.

SERRAVALLO China-bora vassal. Erősítő szer gyengék, vérszegények és lábbadosók számára. Etvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. 2000-nél több orvosi vélemény. Kítúnó iz. J. Serravallo — Trieste-Barcola. Kapható a gyógyszerárakban 1/2 literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.

Legtökéletesebb arczisztító és szepítoszerek a KRIEGER-féle Akácia-eríme 2 korona. Akácia-puder 1 kor. Akácia-szappan 1 kor. Törv. védve. — Kapható gyógyszerárakban Főraktár: Korona-gyógytár Budapest, Kálvin-tér. 10170

RETHY BÉLA GYÓGYSZERÉSZ PÉMETEFÜZÜKORKA BÉKÉSCSABÁN ÁRA 60 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. 10157

MANDULA KORPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER MOTSCH A. és T. BECS 1/3 QUELLENG. 116 SZ. és 117 QUELLENG. 116 SZ. 10112

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkínőbb és legbiztosabb: MARGIT-CREME, mely vegytiszt. sem higányt, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szepít. májfoltot, pattanást, lórkókat (Mitesser) és minden más bőrhaját. Kisimítja a ráncokat, reddőket, homlokleveket és az arczot hófehérre, simává és üdűvé varázsolja. Ára nagy tegegy 2 kor., kis tegegy 1 kor. Margit hügyör 1 kor. 20 fill. Margit szappan 70 fill. Margit szepítő (Zain-pasta) 1 kor., Margit arczvíz 1 korona. Hamisítványok büroilág üldöztetnek. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő Földes Kelemen Gyógysz. Arad. Budapesti főraktár: Török József gyógyszerész. Király-utca 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban. 10159

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

SCHÖNWALD IMRE arany- és ezüst-ékszer-gyáros és órásmester, Pécselt 122.

13 próbás, hivatalosan fémjelzett valódi ezüst evőkészletek. 12 személyre nehéz összeállítású ezüst evőkészlet. Tetszés szerinti monogrammmal véve ingyen. Tartalmaz: 12 ezüst evőkanalat, 12 kávékanalat, 12 moccakanalat, 12 fagyaltkanalat, 12 csemegekanalat, 12 számlót, 4 sókanalat aranyozva, 1 pecsenyekést acélpengével, 1 pecsenye francia villát, 12 asztali villát, egész ezüst, 12 csemegevillát, 1 levesmerőt, 1 tejsmerőt, 2 vastagételszedőt, 4 sótartót aranyozva, üvegbetéttel, 12 evőkést, 12 csemegekést, 12 tortalapátot, 1 halkést, 1 halvillát, 2 cabaretvillát, 2 sajt- és vajkést, 1 pár salátaszakót. Erős tölgyfa-szekrényben, kiemelhető betéttel, vége 780 korona. Árjegyzék ingyen küldetik. Minden egyéb összeállításra nézve költségvetéssel szolgálunk. Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

VASÁRNAPI UJSÁG 8. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) NAGY MIKLÓS. MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, FEBRUÁR 21.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Vidékről küldve) együtt 12 fillérre ... 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG 8 fillérre ... 8 * SZERKESZTŐ FŐMUNKATÁRS A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világról küldve) egész évre 10 korona fél évre ... 5 * KISKÖRÍ előfizetőkhöz a postaiag meghatározott vitéltől is eszabandó.

KANT IMMÁNUEL 1724—1804.

SZÁZ ÉVE VOLT február 12-én, hogy Königsbergben meghalt Kant, a filozofia történetében a legnagyobb elmék egyike, a német gondolkodás egyik legfőbb büszkesége. Csaknem megmérhetetlen az a hatás, melyet Kant a maga korára és az utókorra tett, a tudomány és művészet egyaránt érezte szellemének éltelehelletét, mult és jelen egyesül az iránta való hódolatban.

A kinek lelke bejárta az egész világot s világhírességet élesztett az emberek millióiban: tudvalevőleg sohasem hagyta el Königsberg városát. Ifjkorában mint nevelő működött ugyan néhány vidéki nemesi családnál, de akkor is megmaradt szülővárosa környékén s a téli időket ott töltötte a városban. 1755-ben habilitálták az egyetemen magántanárként, de csak tizenöt évi díjtalan működés után lehetett rendes tanárnak. A porosz állam akkori sanyarú pénzügyei nem engedték, hogy rendkívüli tanszéket állítsanak Németország egyik legnagyobb szellemének. Családot nem alapított, nemes szegénységben s eszmékkel benépesített magányban töltötte életét, amely a tökéletes szellemi élet ideáljának egyik legteljesebb megvalósulása volt. 1781-ben adta ki a «Tiszta ész kritikáját». Tizenegy évi mély gondolkodás eredménye e nagy mű; mikor már agyában megvolt, leírása csak néhány hónap munkája volt. Ezután egymásra következtek az e műben megalkotott kritikai alapfoglatok alkalmazásai az etikára, a jogbölcseletre, a történelem bölcseletére, az eszthetikára s a vallásbölcseletre; mindenütt átalakító hatással, mindenütt mélyítve a német gondolkodást s új tartalommal töltve el az ellaposodásnak indult német filozófiát. Hatvanhat éves volt, mikor életének ez a csodás termékenységi korszaka megkezdődött. Aligha lehet az emberi művelődés történetében példát találni ehez hasonló jelenségre: hogy valaki legnagyobb műveit oly életkorban alkossa meg, amely a legtöbb embernél már az alkotásra képtelen aggkor ideje. Abban a két évtizedben, mely a «Tiszta ész kritikájának» megjelenése s tevékenységének felbeszakadása közt lefolyt, Kant elérte a legnagyobbat, a mit ember elérhet: ereje teljességének érzetét, benső kíváncsalmainak megfelelő külső helyzetet, a kortársak csodálatát s mind

messzebb terjedő hatásának öntudatát. A német nemzet legjobbjai ez időben már e hatás alatt állottak s már megkezdődött az az átalakulás, mely a német nép gondolkodásában Kant nevéhez fűződik. E hatás nem szűnt meg azóta sem, a német filozofia néhány évtizeden át elfordította ugyan arczát Kanttól, de ép az utóbbi időkben kénytelen volt mindinkább visszatérni hozzá.

Kant filozofijának történeti jelentőségét nem lehet túlbecsülni. A gondolkodás legnagyobb hőseinek egyike volt ő, az emberi elme benne legfényesebb magaslatai egyikét érte el. A mint

Szokrates új irányba terelte a görög gondolkodás útjait, úgy hogy minden utána következő görög bölcselet többé-kevésbé az ő alapjaira volt kénytelen állani, a mint Bacon és Descartes meggyújtották a középkor skolasztikus filozofiaja által elhomályosított szemek előtt a természettudományi és matematikai módszer világosságát. — ugyanúgy Kant rendszere is fordulópontja az emberi gondolkodásnak. Kant filozofiaja záróköve és tetőpontja az őt megelőző filozofianak s egyúttal talpköve és forrása az utána következőnek. A tizenhatodik, tizenhetedik és tizennyolcadik század gondol-

KANT IMMÁNUEL.